

ISSN 0351-0247

Република Србија

БИЛТЕН

ВИШЕГ СУДА У БЕОГРАДУ

83

intermex
Software & Communications

Београд, 2013.

БИЛТЕН ВИШЕГ СУДА У БЕОГРАДУ

ИЗДАВАЧ: Intermex, Београд, Булевар војводе Мишића 37/II
За издавача: Љиљана Миланковић-Васовић, директор

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:** Драгољуб Албијанић, судија Вишег суда у Београду

ЗАМЕНИК: мр Александар Трешњев
судија Вишег суда у Београду

РЕДАКЦИЈСКИ ОДБОР: проф др Горан Илић, судија Уставног суда Србије
и професор Правног факултета у Београду
Зорица Смирчић, Гордана Гајић Салзбергер,
Ћурђа Нешковић, Бојан Мишић,
Весна Божовић Милошевић, Предраг Васић
Владан Иванковић и Винка Бераха Никићевић,
судије Вишег суда у Београду

СЕКРЕТАР РЕДАКЦИЈЕ: Душиа Ристић, судија Вишег суда у Београду

**ПРЕЛОМ, КОРЕКТУРА
И ДИЗАЈН:** Intermex, Београд

ШТАМПАРИЈА: "Cicero", Београд

Свако копирање, умножавање, објављивање и дистрибуирање целине или делова текста из ове публикације представља повреду ауторског права и кривично дело (сходно одредбама чл. 215.-217. Закона о ауторском и сродним правима, и чл. 198.-202. Кривичног законика).
Коришћење делова текста из ове публикације дозвољено је сходно ауторском праву и уз сагласност издавача.

САДРЖАЈ

СУДСКА ПРАКСА

1.0. КРИВИЧНО ПРАВО	7
1.1. Кривични законик	7
1.2. Законик о кривичном поступку	28
1.3. Законик о кривичном поступку из 2011. године	37
1.4. Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела	43
1.5. Закон о организацији и надлежности државних органа за борбу против високотехнолошког криминала	48
1.6. Закон о спречавању допинга у спорту	50
1.7. Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица	51
2.0. ПРАКСА УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ	53
3.0. ПРАКСА ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА	59

ДИСКУСИЈЕ

Синиша Петровић: Споразум о признању кривичног дела	63
Александар Ивановић: Страни и право својине на непокретностима	70
Милош Станковић: Кратак осврт на утицај (не)постојања кривичне одговорности и правоснажне кривичне пресуде на постојање недостојности за наслеђивање	78
Драган Лазаревић: Искуства у досадашњој примени новог Законика о кривичном поступку	89
Светлана Миљковић: Улога припремног рочишта	92

ИЗВЕШТАЈ

Владимир Вучинић: Закључци са састанка судија Апелационог суда у Београду и Посебног одељења и Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду105

ГОДИШЊИ РАСПОРЕД

Годишњи распоред послова Вишег суда у Београда113

СУДСКА ПРАКСА

1.0. КРИВИЧНО ПРАВО

1.1. Кривични законик

НУЖНА ОДБРАНА

(члан 19. КЗ)

Интензитет одбране мора да буде прилагођен физичким способностима нападача, односно средствима које је он употребио у нападу.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.1 бр. 121/12 од 10. маја 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 56/11 од 21. јула 2011. године)

СИЛА И ПРЕТЊА

(члан 21. КЗ)

Кривично дело не постоји када је учињено под дејством неодољиве силе, зато што у том случају нема вољне радње учиниоца.

Првостепени суд је обзиром на утврђено чињенично стање био у обавези да да разлоге о томе да ли је према окривљеном била примењена сила таквог интензитета којој се он није могао одупрети, већ је био принуђен да оствари биће кривичног дела, а у ком случају кривично дело и не постоји, зато што нема вољне радње окривљеног. Ако првостепени суд утврди да је окривљени био принуђен од стране друге двојице окривљених да врши кривично дело, мора решити питање кривице окривљеног и за свој закључак дати јасне, логичне и врло детаљне разлоге које би другостепени суд могао прихватити.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.1 бр. 1703/12 од 22. маја 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 194/11 од 28. октобра 2011. године)

ПОБУДА (члан 22. КЗ)

Побуда је унутрашња психичка снага која мотивише и покреће људско понашање.

Првостепеном пресудом окривљени је оглашен кривим за извршење кривичног дела из члана 114. став 1. тачка 3. КЗ-а. Бавећи се питањем побуде суд закључује да побуда, сходно кривичноправној теорији, је унутрашња психичка снага која мотивише и покреће људско понашање као што је у овом случају, а како то у образложењу првостепене пресуде суд наводи у питању је освета због нерашчишћених међусобних рачуна између оптуженог и сведока.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.бр. 5337/11 од 13. децембра 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 3232/10 од 26. јула 2011. године)

ПРАВНА ЗАБЛУДА (члан 29. КЗ)

У ери масовних комуникација опште је познато да је забрањено прибављати порнографски материјал на коме су приказана малолетна лица, па се окривљени не може позивати на правну заблуду, да није знао да је то кривично дело.

Првостепеном пресудом, окривљени је оглашен кривим да је извршио кривично дело из члана 185. став 4. КЗ-а, јер је поседовао порнографски материјал и то слике порнографске садржине, настале искоришћавањем малолетних лица, тако што је на свом рачунару, на хард диску чувао 84 фотографије у ЈПГ формату.

У односу на чињенично стање, жалбени наводи браниоца окривљеног, да окривљени предметне радње није извршио са директним умишљајем, јер није знао ни да постоји кривично дело које му се

ставља на терет, Апелациони суд у Београду оцењује неоснованим, ово из разлога што налази да окривљени није био у правној заблуди.

Наиме, по налажењу Апелационог суда у Београду, окривљени је оваквом одбраном настојао да избегне кривичну одговорност, јер у ери масовних комуникација је опште познато да је забрањено прибављање порнографског материјала на коме су приказана малолетна лица, па са тих разлога Апелациони суд у Београду налази да су неосновани наводи браниоца окривљеног да он није знао да је дело забрањено, а то даље значи, да је окривљени свесно и вољно, значи са директним умишљајем, како то правилно првостепени суд закључује, прибављао наведени порнографски материјал са децјом порнографијом.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І По3.бр. 32/11 од 27. децембра 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К.По3 бр. 89/11 од 09. новембра 2011. године)

ДОБРОВОЉНИ ОДУСТАНАК

(члан 32. КЗ)

Нема добровољног одустанка када окривљени одустане од радње извршења кривичног дела силовања јер је оштећена викала, па се окривљени уплашио да ће чути комшије.

Окривљени је у свом стану покушао да изврши силовање над оштећеном, којој је претходно дао кокаин, а затим почео да је хвата за груди, за струк и бутине скинуо јој гаћице, па како је оштећена вриштала ставио јој руку на уста говорећи јој да ћути и да ће је чути комшије, па услед страха да ће неко од комшија доћи одустао од даљег извршења кривичног дела.

У радњама окривљеног и поред тога што су остале у покушају, није било добровољног одустанка од даљег предузимања радњи извршења овог кривичног дела, како је то правилно првостепени суд утврдио.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І. Број 704/11 од 17. октобра 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 3311/10 од 08. септембра 2010. године)

**ГРАНИЦЕ ОДГОВОРНОСТИ И КАЖЊИВОСТИ
САУЧЕСНИКА**
(члан 36. КЗ)

Подстрекач не може одговарати када подстрекнути у оквиру кривичноправног догађаја на који се подстрекава учини квалитативно друго кривично дело од оног на које је подстрекаван.

Првостепени суд је првоокривљеног огласио кривим за извршење кривичног дела тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 4. КЗ-а, а другоокривљеног за кривично дело тешко убиство подстрекавањем из члана 114. став 1. тачка 4. КЗ-а у вези са чланом 34. КЗ-а.

Међутим, у образложењу побијане пресуде није наведено на основу којих доказа је првостепени суд то и утврдио, односно из којих доказа који су у току поступка изведени произилази да је другоокривљени подстрекавао првоокривљеног на извршење кривичног дела тешко убиство. Ово с тога што у изреци побијане пресуде првостепени суд такође наводи да је другоокривљени хтео да опљачка сад покојног оштећеног, али да за то није имао храбрости, па је из тих разлога наговорио првоокривљеног да то учини, указујући на страни 30 образложења побијане пресуде да је умишљај подстрекача, овде другоокривљеног био усмерен на извршење кривичног дела разбојништва, али да је првоокривљени извршио кривично дело тешко убиство.

Наиме, подстрекавање је умишљајно навођење другог лица на извршење кривичног дела. Подстрекач треба да је пре свега свестан да својом делатношћу код другог ствара или учвршћује одлуку да то лице изврши кривично дело и да оно то хоће, односно на то пристаје. Наиме, подстрекач мора да буде свестан свих стварних обележја која чине биће кривичног дела – ако подстрекава на крађу, треба да је свестан да наводи другог да одузме туђу покретну ствар, а ако подстрекава на убиство треба да је свестан да код другог ствара или учвршћује одлуку да оно противправно лиши живота друго лице. Надаље, сходно одредби члана 36. КЗ-а подстрекач је одговоран за извршено кривично дело у границама свог умишљаја, односно у конкретном случају окривљени може бити одговоран само за

умишљајно стварање, односно учвршћење одлуке код подстрекнутог да изврши кривично дело на које се подстрекава, а никако за неко друго кривично дело које је окривљени учинио, а на које извршење од стране окривљеног није подстрекаван. Из изведених доказа није поуздано утврђено да је окривљени подстрекавао првоокривљеног на извршење кривичног дела тешко убиство, односно није јасно да ли је умишљај окривљеног био усмерен на извршење кривичног дела тешког убиства, крађе или разбојништва.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.1. бр. 6023/11 од 18. јануара 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 1199/10 од 14. јула 2011. године)

ОЛАКШАВАЈУЋЕ ОКОЛНОСТИ

(члан 54. КЗ)

Не може се као олакшавајућа околност ценити чињеница да је окривљени отац петоро малолетне деце, те да је породичан човек, у поступку у којем је осуђен за кривично дело обљубе са дететом из члана 180. КЗ.

Првостепеном пресудом окривљени је оглашен кривим да је извршио обљубу над дететом које је за последицу имало трудноћу детета, на тај начин што је дете које има 12 година, довео у своју породичну кућу и са њом засновао ванбрачну заједницу, током које је у више наврата извршио обљубу, која је за последицу имала њену трудноћу, услед чега је окривљеном родила дете.

Првостепени суд је погрешно као олакшавајућу околност на страни окривљеног ценио породичност, а наиме да је отац петоро малолетне деце. Ово из разлога јер се окривљени у време инкриминисаног догађаја налазио у брачној заједници из које има децу, али је и поред тога заснова ванбрачну заједницу са дететом – оштећеном, а имајући у виду и чињеницу да између окривљеног и оштећене постоји знатна несразмера у годинама, да је окривљени у време инкриминисаног догађаја имао 31 годину живота, да се радило о зрелом човеку, док је оштећена у то време имала само 12 година,

дакле налазила се у узрасту млађем од уобичајеног за склапање бракова у ромској заједници.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 104/12 од 07. марта 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 4266/10 од 23. маја 2011. године)

ИЗРИЦАЊЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ

(члан 80. КЗ)

Мера безбедности одузимања предмета може се изрећи и уз васпитну меру појачаног надзора органа старатељства.

Првостепеним решењем окривљеном, млађем пунолетном лицу изречена је васпитна мера појачаног надзора органа старатељства због извршења кривичног дела неовлашћене производње и стављања у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ. Истим решењем на основу члана 246. став 7. КЗ, окривљеном је изречена мера одузимања предмета и од окривљеног је одузета опојна дрога.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 1788/12 од 23. априла 2012. и решење Вишег суда у Београду К.бр. 52/12 од 23. фебруара 2012. године)

МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ ОДУЗИМАЊА ПРЕДМЕТА

(члан 87. КЗ)

Када суд окривљеног ослободи од оптужбе да је извршио кривично дело услед тога што радње окривљеног представљају дело малог значаја, има овлашћење да уз ослобађајућу пресуду изрекне и меру безбедности одузимања предмета.

Првостепеном пресудом окривљени је на основу члана 355. тачка 1. ЗКП и члана 18. КЗ ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело приказивање, прибављање и поседовање порнограф-

ског материјала и искоришћавање малолетног лица за порнографију из члана 185. став 4. КЗ, јер је држао један диск са порнографским материјалом. Истом пресудом је на основу чл. 78. и 87. КЗ окривљеном изречена мера безбедности одузимања предмета и то једног диска. Ова пресуда је потврђена.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.1 По3 бр. 28/12 од 14. маја 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.По1 3 бр. 110/11 од 16. јануара 2012. године)

ГРУПА (члан 112. КЗ)

Постајање припадником групе значи прихватање свог учешћа у остваривању циљева, те изражавању своје сагласности да се учествује у групи, а припадник групе је оно лице које је свесно да је члан групе и које је спремно да учествује у делатностима групе.

Међутим, према оцени Апелационог суда, постајање припадником групе значи прихватање свог учешћа у остварењу циљева, изражавања своје сагласности да се учествује у групи, а припадник је оно лице које је свесно да је члан групе и које је спремно да учествује у делатности групе, те се ово припадништво може манифестовати на разне начине као што је то, између осталог, вршење послова за рачун групе, што значи да је потребно да се припадништво испољава преко одређених делатности учиниоца. С обзиром на изнето, правилан је закључак првостепеног суда да из података и радњи тројице окривљених не произилази ни једно од наведених елемената а из доказа изведених у овом кривичном поступку не произилази ни један релевантан и поуздан доказ на основу којег би се на несумњив начин могло утврдити да су ови окривљени извршили кривично дело удруживања ради вршења кривичних дела из члана 346. став 3. у вези става 1. КЗ-а.

(Пресуда Апелационог суда у Београду К.ж.1.бр.5683/11 од 23. фебруара 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 3205/10 од 10. децембра 2010. године)

ТЕШКО УБИСТВО

(члан 114. КЗ)

Свирепост извршеног кривичног дела мора да има своју објективну страну која се огледа у наношењу жртви непотребних патњи које превазилазе патње које прате свако лишавање живота и своју субјективну компоненту која се огледа у свести окривљеног да мучи жртву, у његовом хтењу да то чини и да стога поступа на наведени начин.

Подводећи утврђено чињенично стање под правну норму, првостепени суд је правилно применио Кривични закон када је нашао да се у радњама окривљеног стичу сви објективни и субјективни елементи који чине биће кривичног дела тешког убиства из члана 114. став 1. Кривичног законика, за које га је првостепени суд огласио кривим. Правилно је првостепени суд нашао да се објективна страна свирепости извршења овог кривичног дела огледа у наношењу жртви непотребних патњи које превазилазе патње које прате свако лишење живота, поред 20 убода – секотних рана на предњој страни врата, грудног коша и трбуха, окривљени је претходно, сада покојној нанео 37 плитких убодина дубине до 5 мм на предњој страни врата, у доњем делу грудног коша са предње стране, на предњој десној страни трбуха, при чему су јој наведене повреде нанете у више наврата, када је осећала бол и страх за живот, бранећи се у покушају да се спаси, оштећена је задобила и три огуљотине на рукама, хватајући голим рукама нож којим је нападнута, при чему је све време одбране осећала максималан страх до степена ужаса због осећања угрожености за свој живот (што је утврђено на основу налаза и мишљења вештака који је првостепени суд правилно у потпуности прихватио), при чему је задобијање сваке следеће повреде до губитка свести осећала све већи бол који је повећавао осећај страха и угрожености за сопствени живот, при чему је бол, патња и страх за

сопствени живот покојна осећала у дужем временском периоду за све време догађаја који је трајао готово читаво пре подне од раних јутарњих сати, па се по правилном налажењу првостепеног суда субјективна компонента свирепости огледа у свести окривљеног да мучи жртву, у његовом хтењу да то чини и да стога поступа на описани начин.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 бр. 351/12 од 19. априла 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 1603/10 од 15. јула 2011. године)

СИЛОВАЊЕ

(члан 178. КЗ)

Кривично дело силовање сврстано је у групу кривичних дела против полне слободе, а то даље значи да је заштитни објекат код овог кривичног дела право на слободу избора партнера у циљу истовременог, обостраног задовољења сексуалног нагона, дакле, заштитни објекат је добровољност у избору партнера за сексуални однос.

Кривично дело силовања је двоактно кривично дело које се састоји у принуди на обљубу и у обљуби, а принуда на обљубу може бити остварена применом силе или претње. Да би се могло закључити да је било добровољности, суд мора да утврђује да ли је било примене силе или претње и да ли би било отпора код оштећене за сво време извршења радње кривичног дела.

У вези отпора, на бази кога се утврђује да ли постоји добровољност или недобровољност на обљубу, може се закључити да не постоји кривично дело силовања, уколико је отпор привидан, симулован и ако се ради о отпору ради прикривања спремности, односно добровољног пристанка на полни однос, да није релевантан и симболичан отпор, другим речима отпор мора бити стваран, озбиљан и трајан и мора постојати од када је употребљена принуда или претња у циљу обљубе, па до момента када је дело свршено, а то даље значи до момента започињања уласка мушког полног органа у женски

полни орган, односно у уста или анус оштећене, и да отпор мора да се креће у границама физичке снаге жртве и конкретних могућности за одбрану у датој ситуацији и са њим изједначеног чина. Дакле, непристајање на полни однос може се исказати и конклюдентним радњама оштећеног, а и вербално, а што се све оцењује у склопу околности које постоје у тренутку када оштећени треба да манифестује своју вољу да ли пристаје или не пристаје на обљубу или са њом изједначен чин.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 469/12 од 03.априла 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 713/11 од 25. новембра 2011. године)

НЕДОЗВОЉЕНЕ ПОЛНЕ РАДЊЕ

(члан 182. КЗ)

Ово кривично дело је довршено извршењем недозвољене полне радње, при чему треба имати у виду да ово дело често може представљати „предигру“ за вршење других кривичних дела против полне слободе, и за њихово разграничење основна је садржина умишљаја учиниоца, односно основно је разграничити да ли је умишљај учиниоца обухватао само вршење недозвољене полне радње или пак обухватао и обљубу или са њом изједначен чин.

Кривично дело недозвољене полне радње из члана 182. КЗ, значи задовољење полног нагона али на начин који се не може подвести под појам обљубе или њом изједначеног чина. Ово кривично дело је довршено извршењем недозвољене полне радње и сходно кривичноправној теорији, треба имати у виду да ово дело често може представљати „предигру“ за вршење других кривичних дела против полне слободе, а за њихово разграничење основна је садржина умишљај, односно основно је разграничити да ли је умишљај окривљеног обухватао само вршење недозвољених полних радњи или пак обухватао и чин обљубе.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 5141/11 од 08. марта 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 52/11 од 24. марта 2011. године)

**ПРИКАЗИВАЊЕ, ПРИБАВЉАЊЕ И ПОСЕДОВАЊЕ
ПОРНОГРАФСКОГ МАТЕРИЈАЛА И ИСКОРИШЋАВАЊЕ
МАЛОЛЕТНОГ ЛИЦА ЗА ПОРНОГРАФИЈУ**
(члан 185. став 4. КЗ)

Код чињенице да је кажњиво све што има везе са искоришћавањем малолетних лица у сексуалне сврхе, неосновано је позивање окривљеног на правну заблуду, јер је порнографски материјал преузео са сајта на интернету, те да стога није био свестан да поседовање таквог материјала представља кривично дело.

Првостепеном пресудом окривљени је оглашен кривим да је прибавио за себе, поседовао и електронски чинио доступним слике и аудио и видео материјал порнографске садржине настао искоришћавањем малолетних лица, на тај начин што је са свог рачунара преко ип адресе електронским путем на сајту учинио доступним и јавно изложио фотографије порнографске садржине настале искоришћавањем малолетних лица узраста до 14 година, док је у стану у коме је живео на наведеној адреси поседовао фотографије које су настале искоришћавањем малолетних лица у порнографске сврхе.

Оспоравајући утврђено чињенично стање бранилац окривљеног првенствено сматра да је окривљени поступао у правној заблуди, с обзиром да је приступио легалном сајту са важећом и регистрованом адресом као и неколико милиона корисника и да није био свестан да поседовање таквог материјала представља кривично дело. Ова теза је изнета у току првостепеног поступка и иста је оцењивана од стране првостепеног суда. Првостепени суд је правилно закључио да је ноторна чињеница да је кажњиво све што има везе са искоришћавањем малолетних лица, поготову у сексуалне сврхе, а сам окривљени је навео да је претпостављао да за овакве слике ма-

лолетницима треба одобрење родитеља, те да је постојала могућност да би родитељи који би нешто овако одобрили претрпели одговарајућу санкцију, евентуално кривично гоњење, те да му је познато да у Америци постоји служба која се бави оваквим стварима, те стога окривљени није могао поступати у правној заблуди.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І ПоЗ бр. 21/11 од 07. децембра 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К.ПоЗ бр. 3/11 од 11. фебруара 2011. године)

ИЗНУДА (члан 214. КЗ)

Не може се сматрати претњом када окривљени од оштећеног тражи одређени новчани износ да би предузео неку радњу која би представљала корист за оштећеног или њему блиског лица.

Првостепеном пресудом окривљени је оглашен кривим да је извршио кривично дело изнуде из члана 214. став 3. Кривичног законика и то на тај начин што је претњом принудио оштећену да му на штету своје имовине да новац у износу од 30.000 динара, на тај начин што је окривљени поднео кривичну пријаву због вршења кривичног дела изнуде, после чега су супруг оштећене и треће лице лишени слободе и приведени истражном судији који им је одредио притвор, а окривљени дао исказ у истрази у коме је теретио супруга оштећене за извршење тог кривичног дела, па исти исказ поновио и на главном претресу после подизања оптужнице, па како је постојала потреба да буде још једном саслушан на главном претресу, престао је да се одазива позивима суда, затим ступио у контакт са оштећеном и тражио од ње да му пред новац у износу од 30.000 евра и опрости дуг од 51.500 евра због ког износа се и водио поступак против супруга оштећене пред Вишим судом у Београду због кривичног дела изнуде, а да ће заузврат изменити свој исказ пред судом и престати да терети супруга оштећене, па се договорио са њом и дошао до Палате правде и у Други општински суд где је оверио изјаву да

није тачна његова изјава коју је дао у полицији и пред надлежним судом, да му је супруг оштећене претио, нити изнуђивао новац од њега, те да није крив ни за једно кривично дело уз навођење да је спреман да такву изјаву да и пред судом на главном претресу који је био заказан пред Вишим судом у Београду и такву оверену изјаву предао оштећеној која му је дала новац у износу од 30.000 евра, после чега су окривљеног лишили слободе радници МУП-а.

Дакле, као што је правилно утврдио првостепени суд, околности које су претходиле самом критичном догађају су у многосторонности неспорне, а наиме да се окривљени познавао са супругом оштећене, да је са њим био у пословном односу и да је према њему окривљени имао дуг, те да је поднео кривичну пријаву против супруга оштећене и још једног лица због кривичног дела изнуде, да је у том поступку супруг оштећене био у притвору, након чега је пуштен а касније поново притворен, те да је у полицији и пред судом овде окривљени дао исказ којим терети супруга оштећене за кривично дело изнуде. Није спорно ни да се окривљени у више наврата није појављивао на главном претресу у поступку против супруга оштећене, а где је требало да буде саслушан у својству оштећеног. У погледу догађаја како то наводи првостепени суд несумњиво је утврђено да су оштећена и окривљени били у контакту, те да је предмет тих разговора и сусрета било да окривљени за опрост дуга у износу од 51.500 евра и 30.000 евра готовог новца промени исказ који је дао у кривичном поступку против супруга оштећене у коме га је теретио за кривично дело изнуде.

Имајући у виду да је одбредом члана 214. став 3. у вези са ставом 1. КЗ-а који је суд применио у конкретном случају прописано да ће се казном затвора од 2 до 12 година казнити онај ко намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист силом или претњом принуди другога да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине, што произилази да је битно обележје кривичног дела изнуде између осталог, принуда другог и то силом или претњом. У конкретном случају према чињеничном стању, оптужницом је окривљеном стављено на терет да је претњом принудио оштећену да му на штету своје имовине да новац у износу од 30.000 евра. Претња је стављање у изглед неком лицу неког зла чије насту-

пање зависи од воље оног који прети а која ће се према том лицу учинити ако он не поступи онако како се од њега захтева или када се то зло у изглед ставља неком другом њему блиском лицу. Међутим, у чињеничном опису оптужнице управо недостаје чињенични опис тог битног елемента – претње, односно стављање у изглед неком неког зла по њему блиско лице, у конкретном случају овде сведока супруга оштећене. Јавни тужилац није описао у чему се састоји та претња, односно које је то зло које се ставља у изглед блиском лицу оштећеног, већ је једино навео да је окривљени оштећеној понудио, да за одређени новчани износ, предузме неке радње, а које би, у крајњој линији, онако како је описано представљале корист за лице блиско оштећеној. С тога је првостепени суд, на иначе правилно и потпуно утврђено чињенично стање, погрешно применио кривични закон налазећи да се у радњама окривљеног стичу сва битна обележја кривичног дела изнуде из члана 214. став 3. у вези са ставом 1. КЗ-а, па је с тога преиначио првостепену пресуду и ослободио окривљеног по основу члана 355. став 1. ЗКП-а.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж 1 бр. 3592/11 од 07. септембра 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К бр. 255/11 од 09. маја 2011. године)

ФАЛСИФИКОВАЊЕ И ЗЛОУПОТРЕБА ПЛАТНИХ КАРТИЦА

(члан 225. КЗ)

Више окривљених је извршило ово кривично дело на тај начин што је један од њих путем интернета на форумима од Н.Н. лица куповао идентификационе податке који се уписују у магнетне записе оригиналних платних картица - власништво страних правних и физичких лица и то: број платне картице, алгоритам, име и презиме власника, датум истека картице, идентификациони број банке која је издала картицу, а које податке су након тога помоћу лап-топ рачунара и машине за персонализацију – „зебра П 520“ копирали на белу пластику и наносили лого разних банака и тако ради употребе израђивали ла-

жне платне картице које су затим предавали осталим припадницима криминалне групе који су их употребљавали као праве плаћајући робу и подижући новац.

(Пресуда Апелационог суда у Београду КжI ПоI бр. 14/2010 од 13. децембра 2010. и пресуда Окружног суда у Београду – Посебног одељења К.П. бр. 45/08 од 13.октобра 2009. године)

НЕОВЛАШЋЕНО СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ ОПОЈНИХ ДРОГА

(члан 246. КЗ)

Кривично дело неовлашћеног стављања у промет опојних дрога довршено је споразумом купца и продавца у погледу робе и цене, због чега није потребно да је дошло и до реализације постигнутог споразума у виду предаје опојне дроге купцу.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.І. бр. 5207/11 од 26. јануара 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 459/10 од 22. јула 2011. године)

НЕОВЛАШЋЕНА ПРОИЗВОДЊА И СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ ОПОЈНИХ ДРОГА

(члан 246. КЗ)

Окривљени је на други начин ставио у промет опојну дрогу тако што је дрогу коју је неовлашћено набавио дао проститутки на име пружања сексуалних услуга и то: 1,5 грам хероина, а њеној другарици 0,5 грама хероина.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 1176/12 од 03. маја 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 998/11 од 20. јануара 2012. године)

**НЕОВЛАШЋЕНА ПРОИЗВОДЊА И СТАВЉАЊЕ
У ПРОМЕТ ОПОЈНИХ ДРОГА**
(члан 246. став 5. КЗ)

Не може се сматрати да је окривљени открио лице од кога је набавио дрогу када наведе само његов надимак без икаквог другог ближег податка.

Првостепеном пресудом окривљени је оглашен кривим за извршење кривичног дела из члана 246а став 1. КЗ-а. Неосновани су наводи из жалбе браниоца окривљеног да овај окривљени одмах полицијским службеницима, а потом и суду открио од кога је набављао опојну дрогу, па је у том смислу законом предвиђена могућност да исти буде ослобођен од казне, а ово из разлога што се окривљени у преткривичном поступку бранио ћутањем, а у претходном поступку као и на главном претресу, у своју одбрану је навео да је дрогу купио од извесног „Нониа“ или „Наниа“, без икаквих других ближих података, па се у конкретном случају не ради о ситуацији да је окривљени открио лице од кога је набављао дрогу, то јест, да је практично пријавио то лице надлежним органима, па тиме нема места примени института ослобађања од казне.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.1.бр. 388/12 од 09. фебруара 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 384/11 од 09. септембра 2011. године)

ОМОГУЋАВАЊЕ УЖИВАЊА ОПОЈНИХ ДРОГА
(члан 247. став 2. КЗ)

Учиницац може ставити на располагање за уживање опојне дроге поједине просторије у кући, без обзира што у тој кући живи заједно са лицем којем је кућу ставио на располагање за уживање опојне дроге, у ситуацији када те просторије не користи искључиво уживалац опојне дроге, већ их користе за-

једно.

Ставом другим првостепене пресуде окривљени је осуђен да је у својој кући, ставио на располагање просторије двојци уживалаца, ради уживања опојне дроге, при чему је наступила нарочито тешка последица, тако што је омогућио да се у његовој кући од стране двојице уживалаца врши припрема опојне дроге хероин за употребу, да би потом окривљени и један уживалац шприцем убризгали у вену опојну дрогу - хероин, а други уживалац у два наврата шприцем убризгао у вену опојну дрогу - хероин, након чега му је позлило те је убрзо након тога услед предозирања хероином и преминуо. Описаним радњама окривљени је извршио кривично дело омогућавање уживања опојних дрога из чл. 247. ст. 2. у вези са ст. 1. КЗ.

Суд је посебно ценио тезу одбране да уколико уживалац дроге живи у кући окривљеног онда таква радња не представља радњу омогућавања уживања опојне дроге. По ставу суда, управо супротно, окривљени је био одговоран за све што се дешава у његовој кући. Чињеница да је покојник живео код њега у кући, и да му је делимично плаћао и закупнину није од утицаја на кривицу окривљеног. Да је покојник закупио целу кућу од окривљеног, те да се окривљени није појављивао у тој кући та чињеница би била правно релевантна, по ставу суда. Међутим, чињеница да је покојник само користио исту кућу са окривљеним не умањује кривицу окривљеног. При томе и сам окривљени наводи да је покојник живео код њега у кући при томе не помињући да је покојник евентуално имао део куће који је био само његов и у који окривљени није могао да уђе, као што би била самачка соба. Да је покојник користио једну собу као идвојени део куће у који окривљени не би могао да уђе без одобрења подстанара, те да је у тој соби користио наркотику, та чињеница би била од утицаја на одлуку суда. Међутим, како то није ситуација већ је окривљени имао пуно овлашћење на целој кући, при томе дрога је конзумирана у соби у којој неспорно живи окривљени, а којом приликом је окривљени и био присутан, то суд закључује да је окривљени одговоран за кривично дело које му се ставља на терет, те да је на овај начин у својој кући ставио на располагање просторије покојном и још једном лицу ради уживања опојне дроге, као и да је услед таквог коришћења наступила тешка последица, односно

смрт једног од лица које је уживало опојну дрогу.

Наводи одбране окривљеног из првостепеног поступка - на чему се и сада у жалби браниоца окривљеног инсистира, да пошто је сад покојни већ живео у кући окривљеног, да окривљени њему није ставио на располагање просторије куће ради уживања опојних средстава, те да он не може бити одговоран ни за основни облик кривичног дела из чл. 247. КЗ, али ни за нарочито тешку последицу, била је предмет оцене првостепеног суда. На страни 26 образложења првостепене пресуде дати су јасни разлози зашто иста није прихваћена, а разлоге првостепеног суда у свему као правилне прихвата и овај суд, због чега поновљене наводе одбране из првостепеног поступка, којима се у жалби браниоца окривљеног оспорава правилност чињеничног стања у првостепеној пресуди и с тим у вези иста побија и због повреде кривичног закона, оцењује неоснованим.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.2.бр.1732/11 од 03. јуна 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 1870/10 од 12. новембра 2010. године)

ИЗАЗИВАЊЕ НАЦИОНАЛНЕ, РАСНЕ И ВЕРСКЕ МРЖЊЕ И НЕТРПЕЉИВОСТИ

(члан 317. КЗ)

Двојица окривљених су као саизвршиоци извршили ово кривично дело на јавном скупу – концерту у оквиру манифестације „Мој град Београд“, злостављањем и угрожавањем сигурности и изазвали националну мржњу и нетрпељивост према јеврејској националној заједници, на тај начин што је првоокривљени пришао оштећеном, држављанину Израела, питао га на енглеском „одакле је“, па када му је овај одговорио да је из Израела, даље је рекао „ти си јебени Јеврејин“ и почео да узвикује „Аушвиц, Аушвиц и Биркин Ау“, потом је ухватио за руку оштећеног и повукао га у страну, те позвао другоокривљеног који се налазио у непосредној близини да приђе, говорећи му да је оштећени Јеврејин, те су обојица наставили да узвикују

„Аушвиц и Биркин Ау“, у ком тренутку је пришао сведок обротивши се окривљенима речима „да је то његов друг и да га оставе на миру, да им ништа није урадио“, а окривљени су наставили са псовкама и изговарали речи на енглеском „да све Јевреје треба побити и шта он тражи у овој земљи и да више у њу не долази“, након чега су им пришла два Н.Н. лица и телима и рукама спречавали оштећеног и сведока да се удаље, ударајући по телу и глави оштећеног и када су оштећени и сведок покушали да се отргну и побегну, другоокривљени је ударио у пределу левог ока оштећеног и нанео му лаку телесну повреду.

На овај начин су окривљени извршили кривично дело изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости из члана 317. став 2. у вези са ставом 1. КЗ-а, у вези члана 33. КЗ-а.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 4757/11 од 29. марта 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 1418/10 од 09. јуна 2011. године)

НАСИЛНИЧКО ПОНАШАЊЕ НА СПОРТСКОЈ ПРИРЕДБИ (члан 344а став 2. КЗ)

За постојање кривичног дела које је учињено приликом одласка са спортске приредбе, правно је ирелевантно колико је далеко место извршења кривичног дела од места где се одиграла спортска приредба, па дело може бити учињено и у возу, приликом повратка са спортске приреде.

Првостепеном пресудом окривљени су оглашени кривим, да су на железничкој станици у Рипњу, у возу који се обраћа на релацији Београд – Лапово, у групи, вршили насиље и физички нападали учеснике спортске приредбе – навијаче ФК „Црвене звезде“, који су се враћали са полуфиналне утакмице између ФК „Црвене звезде“ и „ОФК Београда“, на тај начин што су првооптужени ланцем оба вијеним око руке, другооптужени дрвеном мотком у рукама и трећеоптужени каменицом у рукама, ушли у вагон, воза који је стајао у

станици, кренули ка првом и другом купеу, у којем су се налазили навијачи једне од завађених група, па су их вређали и псовали, при чему су једног од оштећеног ударили дрвеном мотком с леђа у главу, након чега су сви припадници групе оштећеног ударили по глави наневши му повреде, да би након што је оштећени успео да уђе у други купе, један од оптужених ланцем обавијеним око шаке лупао по вратима купеа, а која врата су навијачи супротстављене групе рукама држали са унутрашње стране купеа, док су оптужени говорили „циганске пичке, скидајте обележја“, па је један од навијача скинуо мајицу са натписом „Делије север“ и бацио је кроз прозор, након чега је стакло од купеа пукло, а оптужени су ушли у купе и ударили оштећене по рукама и глави наневши им телесне повреде. Чиме су извршили кривично дело насилничког понашања на спортској приредби из члана 344а став 2, у вези са ставом 1. КЗ-а. Другостепеном пресудом, првостепена пресуда је потврђена.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 2864/11 од 11. јула 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 3658/10 од 02. децембра 2010. године)

ДАВАЊЕ МИТА

(члан 368. КЗ)

Окривљени је обећао имовинску корист у износу од по 3.000 евра двојици полицајаца да као службена лица у оквиру свог службеног овлашћења не изврше службену радњу коју би морали извршити – привођење окривљеног истражном судији ради саслушања, у моменту када су се налазили у гаражи зграде Палате правде, а пре уласка у притворску јединицу, већ да га пусте да побегне, изговарајући речи „пустите ме да побегнем, даћу вам по три сома еура“.

Правилно првостепени суд налази да се у радњама оптуженог не налазе обележја радње да је окривљени понудио по 3.000 евра полицајцима, већ да у радњама окривљеног стоје елементи друге алтернативно постављене радње извршења кривичног дела

давања мита, а наиме да је окривљени обећао имовинску корист у износу од по 3.000 еура, да као службена лица у оквиру свог службеног овлашћења не изврше службену радњу коју би морали извршити – привођење окривљеног истражном судији ради саслушања, у моменту када су се налазили у гаражи зграде Палате правде, а пре уласка у притворску јединицу, већ да га пусте да побегне. Наиме, првостепени суд правилно закључује да је окривљени изговарајући речи „пустите ме да побегнем, даћу вам по три сома еура“ ставио у изглед, односно обећао наведеним полицајцима да ако га у том моменту пусте да побегне да ће им за ту услугу дати по 3.000 евра, а које обећање је учинио у моменту када су полицајци још увек објективно могли да као службена лица у оквиру свог службеног овлашћења не изврше службену радњу привођења окривљеног истражном судији, чега је био свестан и окривљени, ради чега изговорене речи од стране окривљеног сведоцима – полицајцима и по оцени Апелационог суда имају значај учињеног обећања новчане користи, да овлашћена службена лица не изврше службену радњу коју би морали извршити, тако да се и по налажењу Апелационог суда у радњама окривљеног стичу сва битна обележја кривичног дела давања мита из члана 368. став 1. КЗ-а, због чега су супротни жалбени наводи браниоца оцењени као неосновани.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.1 бр. 5221/11 од 11. априла 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 3835/10 од 28. јануара 2011. године)

1.2. Законик о кривичном поступку

РАЗДВАЈАЊЕ ПОСТУПАКА

(члан 34. ЗКП)

Испуњени су услови да се према окривљеном који се налази у притвору раздвоји и у односу на њега независно оконча поступак када се окривљеном стављају на терет радње описане у две од тридесет тачака оптужнице, да је оптужницом обухваћено 24 лица, те да окривљени не сме сносити последице неажурног и неефикасног поступања суда.

Из списка произилази да се окривљени налази у притвору и да му је притвор више пута продужаван. Подигнутом оптужницом окривљеном се ставља на терет да је извршио кривично дело злоупотребе службеног положаја у помагању из члана 359. става 4. у вези са ст. 2. и 1. у вези са чланом 30. КЗ-а.

Веће првостепеног суда, ће у границама својих овлашћења, предузети све радње у циљу окончања конкретне процесне фазе, а евентуално размотрити и могућност раздвајања поступка, с обзиром да су окривљеном стављене на терет радње описане у две од тридесет тачака оптужнице, да је оптужницом обухваћено 24 лица, те да окривљени не сме сносити последице неажурног и неефикасног поступања суда, ово посебно имајући у виду одредбе члана 141. став 2. ЗКП-а везано за притвор.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.П бр. 181/12 од 20. јануара 2012. и решење Вишег суда у Београду К.бр. 317/11 од 30. децембра 2011. године)

ПРЕНОШЕЊЕ НАДЛЕЖНОСТИ

(члан 36. ЗКП)

Чињеница да се поступак води против судије истог суда не представља важан разлог за преношење месне надлежности на други суд.

Поступајући судија Вишег суда у Београду предложио је преношење месне надлежности у предметној кривичноправној ствари на други стварно надлежан суд позивајући се на одредбу члана 35. ЗКП-а (правни или стварни разлози за спречавање надлежног суда да поступа), а у суштини указујући на постојање околности које су као важан разлог за преношење надлежности предвиђене чланом 36. ЗКП-а. По том предлогу, Виши суд у Београду не би могао да поступа у овој правној ствари јер је окривљени управо судија тог суда и да су зато испуњени услови за преношење надлежности неком другом суду како би се омогућило правично суђење у овом предмету.

Међутим, околности изнете у предлогу, по оцени Врховног касационог суда, не представљају важан разлог у смислу члана 36. став 1. ЗКП-а за преношење месне надлежности на други стварно надлежан суд. Такав значај нема околност да у предметној кривичној ствари својство окривљеног има судија надлежног суда јер та околност, сама по себи, не доводи у питање објективност и законито поступање осталих судија тог суда. Само би постојање неког одређеног личног односа судије који поступа у предмету са судијом који је странка у поступку (на шта се у предлогу не указује) могла бити релевантна чињеница, за становиште непристрасности поступајућег судије, а и у том случају само као разлог за изузеће тог судије (члан 40. тачка 6. ЗКП-а), а не за преношење месне надлежности суда.

(Решење Врховног касационог суда Кд.бр. 103/12 од 25. јуна 2012. и предлог судије Вишег суда у Београду К. 359/12 од 19. јуна 2012. године)

ПРЕПОЗНАВАЊЕ

(члан 104. ЗКП)

Када се сведок на главном претресу окрене и покаже на окривљеног као лице које је било присутно предметном догађају, тиме није извршио радњу препознавања у смислу одредаба ЗКП, већ је та радња сведока део његовог исказа који је дао на главном претресу.

Жалбени наводи браниоца окривљеног да је првостепеном пресудом учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 368. став 2. ЗКП-а, а који се огледа у томе што је препознавање извршено у судници против члана 104. ЗКП-а, Апелациони суд у Београду сматра неоснованим. Наиме, тачно је да се радња препознавања, у смислу члана 104. ЗКП-а, врши на тај начин што се сведоку уколико је потребно да се утврди да ли сведок препознаје одређено лице које је описано, показује то лице, заједно са другим њему непознатим лицима, чије су основне особине сличне онима какве је описао, након чега се тражи да се изјасни да ли лице може да препозна са сигурношћу или са одређеним степеном вероватноће и да у случају потврдног одговора на препознато лице укаже, као и да се у преткривичном и претходном поступку, препознавање лица обавља тако да лице које је предмет препознавања не може да види сведока, нити сведок може да види то лице пре него што се приступи препознавању. Међутим, по налажењу Апелационог суда у Београду, у конкретном случају, није вршено препознавање окривљеног на главном претресу, већ је сведок изјашњавајући се на главном претресу, шта је непосредно видео, приликом давања свог исказа, детаљно суду објаснио како је дошло до падања на стазу одређеног предмета, без икакве дилеме, указао на окривљеног, као лице које је критичном приликом са стадиона на спортски терен бацао пиротехничка средства – топовске ударе.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 5922/11 од 29. марта 2012. године и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 51/11 од 11. октобра 2011. године)

МЕРА
(члан 136. ЗКП)

Суд може изрећи меру забране прилагања оштећеном истим решењем којим окривљеном укида притвор

Првостепеним решењем у ставу I, окривљеном је укинута притвор, а у ставу II, на основу члана 136. ЗКП-а, забрањено је двојници окривљених да приђу оштећеном. Првостепено решење је потврђено.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.П бр. 1193/12 од 05. априла 2012. и решење Вишег суда у Београду К.бр. 1047/11 од 08. марта 2012. године)

ПРИТВОР
(члан 142. ЗКП)

Постоји опасност од бекства када се окривљеном ставља на терет да је деловао у оквиру организоване криминалне групе у којој је имао задатак да направи и реализује план бекства припадника групе, да у том смислу прибави лажна документа за прелаз границе и скривање, те да организује прелаз државне границе за припаднике групе.

Наиме, из списка предмета произилази основана сумња да је окривљени деловао у оквиру организоване криминалне групе која се терети за извршење кривичног дела тешког убиства из члана 114. став 1. тач. 3. и 5. Кривичног законика, за које је прописана висока казна затвора, а овај окривљени основано је сумњив да је у оквиру организоване криминалне групе био задужен да направи и реализује план бекства припадника групе, да у том смислу прибави лажне документе за прелазак границе и скривање, између осталог и документе којима би се отклонила забрана уласка једног од оптужених у Републику Србију, те да организује прелазак државне границе између Републике Србије и Републике Хрватске, па све напред наведене околности и по налажењу Апелационог суда у својој међусобној по-

везаности указују на опасност од бекства окривљеног уколико би се нашао на слободи због чега његово даље задржавање у притвору по основу члана 142. став 1. тачка 1. ЗКП-а нужно ради несметаног вођења и окончања овог кривичног поступка.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2.ПО.1.бр. 54/11 од 11. марта 2011. и решење Вишег суда у Београду, Посебног одељења Кв.ПО.1. бр. 62/11 од 14. фебруара 2011. године)

ТРАНСКРИПТИ РАЗГОВОРА

(члан 170. ЗКП)

Када суд обезбеди транскрипте аудио записе и омогући да се аудио запис може ван суђења преслушати у згради суда, онда није у обавези да окривљеном и браниоцу сними и уручи аудио запис.

Првостепени суд је исправно поступио када није одобрио да се окривљенима и њиховим браниоцима дају аудио записи датих телефонских комуникација, правилно закључивши да је предајом транскрипта истих још у фази истраге, у довољној мери обезбеђено право на одбрану (посебно јер су током поступка преслушавани записи појединих разговора, па су окривљени и браниоци имали могућност да се изјасне о њима и дају евентуалне примедбе). Уз то, дати аудио записи су наснимљени на компакт дискове, па је првостепени суд правилно нашао да се ради о „предметима“ који могу послужити као доказ и који се као такви, према члану 170. став 5. ЗКП-а и члану 74. став 1. ЗКП-а могу „разматрати“, односно преслушати у суду, пошто су за то постојале и техничке могућности, али таквих захтева није било.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.1 По1 бр. 21/10 од 18. новембра 2011. и пресуда Окружног суда у Београду – Посебно одељење К.По1 бр. 66/10 – К.П.бр. 14/06 од 11. новембра 2009. године)

ИДЕНТИТЕТ ОПТУЖБЕ И ПРЕСУДЕ

(члан 351. ЗКП)

Није повређен идентитет оптужбе и пресуде када суд уместо директног умишљаја у чињенични опис унесе да је окривљени дело извршио са евентуалним умишљајем.

Апелационо јавно тужилаштво сматра да је првостепени суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка јер је изменио чињенични опис изреке тако што је, за разлику од оптужнице, навео да је окривљени поступао са евентуалним умишљајем. Међутим, како закон разликује умишљај и нехат као облике виности, то је суд био слободан да чињенично прецизира изреку тако што ће определити тачан облик умишљаја, не дирајући у идентитет оптужнице, а све у складу са утврђеним чињеничним стањем за које је дао јасне и убедљиве разлоге

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 5231/10 од 24. октобра 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 1143/10 од 22. фебруара 2010. године)

ПИСМЕНО ИЗРАЂЕНА ПРЕСУДА

(члан 361. став 7. ЗКП)

Приликом писмене израде пресуде у образлагања, суд не може цитирати само делове исказа које прихвата, већ мора детаљно образложити делове исказа које прихвата и делове исказа које не прихвата и због чега их не прихвата.

Другостепеном пресудом укинута је првостепена пресуда. У образложењу пресуде приликом оцене одбране оптуженог који не признаје, односно негира извршење кривичног дела, суд наводи да одбрану окривљеног није прихватио налазећи да је она контрадикторна изведеним доказима и као таква по оцени суда неуверљива, те срачуната на избегавање кривице, да би надаље закључио да је оценом одбране окривљеног, исказа сведока те писаних доказа на несумњив начин утврдио чињенице које се односе на предметно кри-

вично дело. При чему, из свих изведених доказа и то како налаза који су у овом поступку прибављени, тако и исказа сведока који су саслушани, користи само део који доприноси оваквом закључку суда, због чега се, по оцени Апелационог суда, основано жалбом браниоца окривљеног истиче да је на тај начин повређено основно начело кривичног поступка.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.І. бр. 3758/11 од 31. јануара 2012. године и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 967/10 од 30. септембра 2010. године)

УРЕДНОСТ ЖАЛБЕ

(члан 366. ЗКП)

Жалба није неуредна када је у жалби наведен погрешан датум ожалбеног решења.

Првостепеним решењем одбачена је као неуредна жалба браниоца окривљеног насловљена против „решења о продужењу притвора од 24.10.2011. године“.

По налажењу Апелационог суда у Београду, основано се жалбом браниоца окривљеног истиче да је првостепени суд доносио побијано решење извео погрешан закључак када је нашао да је жалба браниоца неуредна и да исту треба као такву одбацити. Евидентно је да је у жалби изјављеној дана 05.04.2012. године, очигледном омашком као датум доношења решења наведен је 24.10.2011. године, уместо 24.02.2012. године, због чега је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 366. Законика о кривичном поступку, која се у смислу члана 402. став 1. Закона о кривичном поступку примењује и на одлучивање о жалби на решење, а у ком члану је у ставу 2. прописано да ако жалба не садржи податке против ког решења је изјављена, одабациће се само под условом ако се не може утврдити на које се решење односе. Како је првостепени суд доносио побијано решење погрешно применио наведену законску одредбу, будући да из садржине жалбе може да се закључи на које се решење односи, јер се у истој наводи да се односи на решење о

продужењу притвора након изрицања пресуде, која може трајати до упућивања окривљеног у установу за издржавање казне, то по налажењу Апелационог суда у Београду у конкретном случају није имало места примени наведене законске одредбе, јер како је већ наведено, из жалбе се јасно може утврдити на које се решење односи, због чега она није недозвољена. Имајући у виду све наведено Апелациони суд у Београду је уважавањем жалбе браниоца окривљеног укинуо побијано решење.

Како је побијано решење којим је жалба браниоца окривљеног одбачена као неуредна укинута, то је Апелациони суд у Београду након укидања побијаног решења одлучивао и о жалби браниоца окривљеног изјављеној против решења којим се окривљеном продужава притвор по законском основу из члана 142. став 1. тачка 3. Закона о кривичном поступку, па је нашао да је исти неоснован.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2 бр. 1775/12 од 20. јуна 2012. и решење Вишег суда у Београду К.бр. 1026/11 од 10. априла 2012. године)

ОДУЗИМАЊЕ ПРЕДМЕТА

(члан 512. ЗКП)

Решење о одузимању предмета након окончања поступка доноси КВ веће, а не председник судећег већа.

Наиме, сходно одредби члана 512. став 2. у вези са ставом 1. Законика о кривичном поступку, након окончања поступка и правноснажности пресуде, решење о изрицању мере безбедности одузимања предмета доноси веће из члана 24. став 6. Законика о кривичном поступку, а не председник судећег већа како је то учињено у конкретном случају. Из списка предмета произилази да је председник већа, које је поступало у овој кривично-правној ствари, претходно спис доставило већу из члана 24. став 6. Законика о кривичном поступку на одлучивање, након чега је састављена службена белешка у којој је наведено да веће враћа спис предмета без одлуке, обзиром да по налажењу већа у конкретном случају нема места до-

ношењу решења сходно одредби члана 512. ЗКП-а, а имајући у виду да предметни пиштољ може бити одузет и у управном поступку који спроводи Министарство унутрашњих послова Републике Србије.

Како, из списка предмета произилази да веће из члана 24. став 6. Законика о кривичном поступку, које је надлежно за одлучивање у овој правној ствари, није заседало и о томе донело писмену и образложену одлуку, већ је спис предмета без навођења разлога достављен председнику већа који није надлежан за одлучивање у овом случају сходно члану 24. Законика о кривичном поступку, побијано решење како је то већ напред речено донето је уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, због чега је морало бити укинато.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.П бр. 1034/12 од 05. априла 2012. и решење Вишег суда у Београду К.бр. 16109/10 од 27. фебруара 2012. године)

1.3. Законик о кривичном поступку из 2011. године

СПОСОБНОСТ ДА СЕ БУДЕ БРАНИЛАЦ (члан 73. ЗКП)

Када у поступку у којем је запређена казна затвора од 10 година или тежа казна, суд утврди да бранилац нема најмање 5 година искуства, мора прво окривљеног позвати и од њега узети изјаву о томе да ли жели да ангажује браниоца који те услове испуњава, а уколико окривљени изјави да другог браниоца не жели да ангажује, суд ће тада окривљеном поставити браниоца по службеној дужности који испуњава ове услове, али не може изабраном браниоцу ускратити право заступања.

Првостепеним решењем ускраћено је право браниоцима за заступање обзиром да не испуњавају услове из члана 73. став 2. ЗКП-а. Другостепеним решењем уважена је жалба браниоца и укинуто је првостепено решење.

У вези изнетог, Апелациони суд указује на следеће: стоји чињеница да је одредбом члана 73. став 2. ЗКП-а прописано да адвокат – бранилац окривљеног мора имати најмање 5 година адвокатске праксе, односно да је најмање 5 година вршио функцију судије, јавног тужиоца или заменика јавног тужиоца, како би могао заступати одбрану у поступку за кривична дела за која је запређена казна затвора од 10 година или тежа. Стога првостепени суд имајући у виду напред наведено, те чињеницу да обзиром да је поступак у фази главног претреса и пошто је првостепени суд утврдио да бранилац окривљеног ове услове не испуњава, морао је окривљеног да позове и од њега узме изјаву о томе да ли жели да ангажује браниоца који те услове испуњава, а уколико окривљени изјави да другог браниоца не жели да ангажује, суд ће тада окривљеном поставити браниоца који испуњава услове из цитиране законске одредбе члана 73. став 2. ЗКП-а, по службеној дужности, али не може изабраним бра-

ниоцима ускратити право заступања, на начин како је то учинио првостепени суд, јер у ЗКП-у нема одредбе која одређује да због тога треба разрешити браниоца који не испуњава услове из члана 73. став 2. ЗКП-а.

(Решење Апелационог суда у Београду – Посебног одељења Кж.2 По1 бр. 48/12 од 08. фебруара 2012. и решење Вишег суда у Београду – Посебног одељења К.По1 бр. 276/10 од 26. јануара 2012. године)

НЕЗАКОНИТИ ДОКАЗИ

(члан 84. ЗКП)

Законитост прибављеног доказа се цени према процесном закону који је био на снази у времену предузимања процесне радње.

Обзиром на то, наведене мере су, у време када су предузете, биле потпуно законите, тако да се првостепена пресуда заснива на доказима који су прибављени на начин који је у складу са одредбама ЗКП-а.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.1 По1 бр. 21/10 од 18. новембра 2011. и пресуда Окружног суда у Београду – Посебно одељење К.По1 бр. 66/10 – К.П.бр. 14/06 од 11. новембра 2009. године)

ОДЛУЧИВАЊЕ О ПРИТВОРУ

(члан 212. ЗКП)

Суд може засновати одлуку о притвору на извештају полицијске станице, без обзира што на том извештају као доказу не би могао да заснује пресуду.

Апелациони суд у Београду жалбене наводе браниоца окривљеног у којима се наводи да је нетачан извештај Полицијске станице Сомбор, те да се окривљени добровољно јавио и приступио суду, оцењени су као неосновани имајући у виду извештај Полицијске станице Сомбор из ког произилази да окривљени није боравио на пријављеној адреси, те да с тога није доведен у суд. Такође су неосновани жалбени наводи да се на извештају Полицијске станице Сомбор, о поступању по налогу суда, односно довођењу окривљеног не може засновати одлука о притвору.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2. ПО1. бр. 32/11 од 14. фебруара 2011. и решење Вишег суда у Београду – Посебног одељења Кв.ПО1.бр. 25/11 од 21. јануара 2011. године)

ЗАБРАНА НАПУШТАЊА БОРАВИШТА
- УСЛОВИ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ -
(члан 199. ЗКП)

Када суд одлучује о томе да ли је оправдано даље трајање мере, може изменити одлуку о обавези окривљеног да се повремено јавља одређеном државном органу.

Решењем Вишег суда у Београду – Посебног одељења, према оптуженом продужена је, за највише три месеца, мера забране напуштања боравишта у Руми без одобрења суда, која му је изречена решењем тог суда и истовремено је оптуженом наложено да се сваког првог понедељка у месецу почев од 05.03.2012. године јавља МУП-у Републике Србије – Дирекцији полиције – Полицијске управе у Руми и исти је упозорен да се против њега може одредити притвор ако прекрши изречену забрану, а изречена мера може трајати док за то постоји потреба, а највише до правноснажности пресуде у овој кривично правној ствари.

Против овог решења жалба је изјављена од стране браниоца, а жалба је истовремено одбијена.

По налажењу Апелационог суда, Посебног одељења, правилно је првостепени суд нашао да и даље стоје разлози за продужење мере и правилно је, имајући у виду да је оптужени нашао посао возача теретног возила, о чему је суду доставио доказе, наложио оптуженом да се сваког првог понедељка у месецу јавља МУП-у РС, ПУ Рума уместо јављања сваког другог понедељка у месецу како је то било наложено претходним решењем о продужењу ове мере. О томе је првостепени суд у образложењу побијаног решења дао јасне, исцрпне и уверљиве разлоге које као правилне у свему прихвата Апелациони суд Посебно одељење, као другостепени.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2 По1 бр. 75/12 од 01. марта 2012. и решење Вишег суда у Београду – Посебног одељења К.По1 бр. 230/10 од 09. фебруара 2012. године)

ПРИТВОР НАКОН ПОДИЗАЊА ОПТУЖНИЦЕ

(члан 216. ЗКП)

Против решења којим се одбија предлог за укидање притвора није дозвољена жалба.

Првостепеним решењем одбијен је као неоснован предлог за укидање притвора поднет од стране бранилаца и окривљених.

Другостепеним решењем одбачена је као недозвољена жалба изјављена против решења којим је одбијен као неоснован предлог за укидање притвора.

Одредбом члана 216. ЗКП-а којом је регулисан поступак за одређивање, продужење и укидање притвора према окривљеном након подизања оптужнице и то ставом 2. означеног члана прописано је да се решење о одређивању, продужењу или укидању притвора доноси по службеној дужности или на предлог странака и браниоца.

Одредбом члана 216. става 6. ЗКП-а прописано је, између осталог, да против решења из става 2. овог члана странке и бранилац могу изјавити жалбу, а јавни тужилац може изјавити жалбу и против решења којим је одбијен предлог за одређивање притвора.

Како је дакле, а сходно напред цитираним законским одредбама, изјављивање жалбе странака и бранилаца дозвољено само против решења о одређивању, продужењу или укидању притвора, а не и против решења којим су одбијени предлози окривљеног и његовог браниоца за укидање притвора, то је Апелациони суд Посебно одељење, нашао да је заједничка жалба заједничких бранилаца и окривљених недозвољена, због чега је исту одбацио.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2 По1 64/12 од 22. фебруара 2012. и Вишег суда у Београду – Посебног одељења Кв. По1 бр. 65/12 од 02.02.2012. године)

ЗАХТЕВ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ
- РАЗЛОЗИ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА -
(члан 485. ЗКП)

Захтев за заштиту законитости из разлога предвиђених у члану 485. став 4. ЗКП-а може се поднети у року од 30 дана од дана достављања окривљеном, овај рок важи и и за браниоца окривљеног.

Решење Врховног касационог суда одбачен је као неблаговремен захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП-а прописано је да због повреде тог закона (члан 74, члан 438. став 1. тач. 1, 4, 7. - 10. и став 2. тачка 1, члан 439. тачка 1. - 3. и члан 441. ст. 3. и 4), учињених у првостепеном поступку пред Апелационим судом окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука, под условом да је против те одлуке користио редовни правни лек. Овај рок важи и рачуна се исто и за браниоца окривљеног с обзиром на одредбу члана 71. тачка 5. ЗКП-а којом је право браниоца лимитирано правима окривљеног.

С обзиром на то да из списка предмета и то из повратнице и писмене изјаве окривљеног произилази да је овај окривљени друго-

степену пресуду лично примио 29.12.2011. године, а да је његов бранилац захтев за заштиту законитости против наведене пресуде поднео 03.02.2012. године, дакле по протеку Законом прописаног рока из члана 485. став 2. ЗКП-а за подношење овог ванредног правног лека, то је Врховни касациони суд исти оценио неблаговременим.

(Решење Врховног касационог суда Кзз.Ок.бр. 1/12 од 22. фебруара 2012. и правноснажна пресуда Вишег суда у Београду – Посебног одељења К. По1 бр. 148/10 од 29. јуна 2010. и пресуда Апелационог суда у Београду Кж.1 По1 бр. 10/11 од 08. јула 2011. године)

1.4. Законик о одузимању имовине проистекле из кривичног дела

ТРЕЋЕ ЛИЦЕ (члан 3. Закона)

Када се води поступак о одузимању имовине против трећег лица, суд мора имати у виду законите приходе трећег лица, чланова његовог породичног домаћинства, као и бивше супруге за време док је трајала брачна заједница.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2 По1 бр. 38/12 од 10. фебруара 2012. и решење Вишег суда у Београду - Посебног одељења ПОИ.По1 бр. 44/11 од 15. децембра 2011. године)

ИМОВИНА (члан 3. Закона)

Приликом оцене очигледне несразмере, између вредности имовине и законито стечених прихода, суд мора имати у виду и трошкове живота које је окривљени заједно са својом породицом морао имати.

Првостепени суд је правилно нашао да постоји очигледна несразмера између вредности имовине која је стечена на описани начин и законито стечених прихода окривљеног, посебно имајући у виду и трошкове живота које је окривљени заједно са својом породицом морао имати за све ове године. На основу свега изнетог, Апелациони суд налази да је првостепени суд правилно закључио да изведени докази у довољној мери указују на очигледну несразмеру између законитих прихода и вредности имовине, тј. на постојање основане сумње да су све три непокретности као и путничко мотор-

но возило, ближе описано у изреци решења, проистекли из кривичног дела, с тим што ће доказивање криминалног порекла имовине бити предмет посебног поступка за трајно одузимање.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2 По1 бр. 156/12 од 24. априла 2012. и решење Вишег суда у Београду - Посебног одељења ПОИ.По1 бр. 55/11 од 28. фебруара 2012. године)

ПРИВРЕМЕНО ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНЕ

(члан 21. Закона)

За примену института привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела неопходно је да се остваре три кумулативно постављена услова:

1) да је против власника покренут кривични поступак за кривично дело из члана 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела;

2) да постоји основана сумња да се ради о имовини проистеклој из кривичног дела и

3) да постоје чињенице које указују да би касније одузимање такве имовине било отежано или онемогућено.

Када је у питању основана сумња да се ради о имовини проистеклој из кривичног дела потребно је недвосмислено утврдити кумулативно постојање две чињенице:

а) да лице против кога се води поступак за кривично дело из члана 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела поседује знатну имовину и

б) да је та имовина у очигледној несразмери са његовим законитим приходима.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2 По1 бр. 38/12 од 10. фебруара 2012. и решење Вишег суда у Београду - Посебног одељења ПОИ.По1 бр. 44/11 од 15. децембра 2011. године)

ПРИВРЕМЕНО ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНЕ

(члан 21. Закона)

Потенцијална дужина трајања судског поступка не може бити једини разлог који, сам за себе, води закључку да постоји опасност да ће касије одузимање имовине бити отежано.

Основано се у жалбама истиче да првостепени суд није на одговарајући начин образложио одлучне чињенице да би евентуално касније трајно одузимање имовине у датим случајевима било отежано, или онемогућено. Наиме, да би се применио овај институт, мора да постоји опасност да ће имовина, за коју се основано сумња да је проистекла из кривичног дела, бити отуђена, уништена, сакривена, или на други начин измењена. Доношењем решења о привременом одузимању исте, фактички се отклања та опасност, а тиме и опасност за „неометано“ вођење поступка трајног одузимања имовине. Своје закључке по овом питању, првостепени суд образлаже тиме да се ради о предмету организованог криминала, у коме је „окончана фаза саслушања окривљених“ и да тек предстоји доказни поступак. Из тога би се могао извући закључак да је једини конкретан разлог у вези са овим питањем, претпоставка да ће кривични поступак дуго трајати. Међутим, потенцијална дужина трајања судског поступка, не може бити једини разлог, јер, сама за себе, не води закључку да постоји опасност да ће касније одузимање имовине бити отежано. Та опасност мора бити конкретна и јасно одређена, поткрепљена реалним чињеницама, које морају стварати јасно убеђење о постојању опасности да ће касније евентуално трајно одузимање имовине бити отежано, или онемогућено.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2 По1 бр. 38/12 од 10. фебруара 2012. и решење Вишег суда у Београду - Посебног одељења ПОИ-По1 бр. 44/11 од 15. децембра 2011. године)

ПРИВРЕМЕНО ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНЕ

(члан 25. Закона)

У поступку привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела циљ суда није да поуздано и дефинитивно утврди све чињенице, већ се у конкретном случају бави само

основаном сумњом да је имовина у очигледној несразмери са законитим приходима окривљеног или трећих лица, док се све остало утврђује у поступку трајног одузимања имовине.

У конкретном случају се ради о привременом одузимању имовине, при чему нису повређена уставна права никог од именованих лица, јер Устав дозвољава могућност да право својине буде ограничено или одузето у јавном интересу који је утврђен на основу Закона. Уз све то, за привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела, довољно је учинити вероватним одређене претпоставке везане за несразмеру између исте и законитих прихода окривљеног, тј. довољно је утврдити чињенично стање из кога се може извести закључак о постојању основане сумње да имовина у конкретном случају представља имовину из члана 3. става 1. тачка 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела. Циљ првостепеног суда у поступку привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела није да поуздано и дефинитивно утврди све чињенице, већ се у конкретном случају бави само основаном сумњом да је имовина у очигледној неразуми са законитим приходима окривљеног или трећих лица, док се све остало утврђује у поступку трајног одузимања имовине ако до њега дође. Због тога лица од којих је привремено одузета имовина могу и после одлуке о привременом одузимању имовине суду достављати доказе које оповргавају дато чињенично стање.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж2 По1 бр. 341/10 од 13. јануара 2011. и решење Вишег суда у Београду – Посебног одељења, Пои По1 бр. 43/10 од 01. новембра 2010. године)

ПРИВРЕМЕНО ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНЕ

(члан 25. Закона)

Када су предмет привременог одузимања акције предузећа, у изреци првостепене одлуке се, између осталог, мора навести: да ли се забрањује располагање свим или само појединим правима из акција; да ли се забрањује отуђење акција; да ли по-

стоји забрана права гласа из наведених хартија од вредности, као и констатација да се забрана има уписати у регистар Агенције за привредне регистре.

Првостепеним решењем привремено су одузете од трећег лица акције предузећа. Првостепеним решењем одређено је да привремено одузимање обухвата и забрану располагањем на свим правима, отуђења и права гласа из наведених хартија од вредности на рачун законитог имаоца ових хартија од вредности, а која забрана се има уписати у регистар Агенције за привредне регистре. Надаље, прописано је да ће привремено одузимање имовине трајати до доношења одлуке по захтеву за трајно одузимање имовине, а имовином ће сходно одредби члана 37. Закона управљати Дирекција за управљање одузетом имовином, до доношења одлуке по захтеву за трајно одузимање имовине.

Другостепеним решењем одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног, а првостепено решење потврђено.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж.2 По1 бр. 120/12 од 23. марта 2012. и решење Вишег суда у Београду - Посебног одељења ПОИ.По1 бр. 56/11 – К.По1 бр. 218/10 од 16. јануара 2012. године)

1.5. Закон о организацији и надлежности државних органа за борбу против високотехнолошког криминала

НАДЛЕЖНОСТ (члан 3.)

Одељење за борбу против високотехнолошког криминала надлежно је у поступцима који се воде због кривичног дела коришћења платне картице без покрића, када је дело извршено тако што је окривљени на банкоматима, ради изигравања рачунарског система, уносио нетачне податке чиме је утицао на резултате електронске обраде и преноса података.

Првостепеним решењем Виши суд у Београду огласио се стварно ненадлежним за поступање у кривичном предмету против окривљеног због кривичног дела из области високотехнолошког криминала.

Из списка произилази да је ВЈТ у Београду поднело оптужни предлог Вишем суду у Београду против окривљеног због кривичног дела рачунарске преваре из члана 301. став 1. КЗ-а, међутим првостепени суд је нашао да је за чињенични опис садржаног у оптужном предлогу ВЈТ-а у Београду произилазе елементи бића кривичног дела издавање чека и коришћење платне картице без покрића из члана 228. став 3. у вези са ставом 1. КЗ, будући да се окривљеном ставља на терет да је коришћењем платних картица за које није имао покриће прибавио себи имовинску корист у укупном износу од 1.282.882 динара, при чему је уношење нетачних података утицао на резултате електронске обраде и преноса података, што је чинио како би прикрио чињеницу да у тренутку коришћења платне картице на рачуну нема покрића, те се у описима радњи не стичу објективна обележја кривичног дела рачунарске преваре из члана 301. став 1. КЗ-а већ кривичног дела издавања чека и коришћења платне картице без покрића из члана 228. став 3. у вези става 1. КЗ-

а. Међутим, како из списка произилази да се у конкретном случају не ради о простом коришћењу платне картице на којој нема покрића, већ о злоупотреби и изигравању рачунарског система у намери прибављања противправне имовинске користи и наношења штете банци чији је комитент окривљени, то по налажењу овог суда, основано се жалбом јавног тужиоца указује да у конкретном случају није било места доношењу побијаног решења.

Обзиром на напред изложено имајући у виду одредбу члана 3. Закона о организацији надлежности државних органа за борбу против високотехнолошког криминала, побијано решење је укинато и предмет враћен првостепеном суду на даљи поступак.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж 2 ПО 3. бр. 15/11 од 30. маја 2011. и решење Вишег суда у Београду КПО 3. бр. 44/10 од 11. фебруара 2011. године)

1.6. Закон о спречавању допинга у спорту

НЕОВЛАШЋЕНА ПРОИЗВОДЊА И СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ ДОПИНГ СРЕДСТАВА

(члан 49. Закона)

Радње неовлашћеног стављања у промет допинг средстава не подразумевају да се та средства морају искористити као допинг, али их извршилац мора стављати у промет у циљу да се искористе као допинг у спорту.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 2518/11 од 04. јула 2011. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 1442/10 од 21. марта 2011. године)

1.7. Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица

ПОЈАЧАНИ НАДЗОР ОД СТРАНЕ ОРГАНА СТАРATEЉСТВА (члан 17. Закона)

У оквиру оцене услова за изрицање мере појачаног надзора органа старатељства суд може ценити и средину и прилике у којима је окривљени живео.

Првостепеном пресудом окривљени је ослобођен од оптужбе за извршење кривичног дела из члана 247. став 1. Кривичног законика, а за кривично дело из члана 246. став 1. КЗ-а, му је изречена васпитна мера појачаног надзора од стране органа старатељства која може да траје најмање шест месеци, а највише две године, с тим да суд накнадно одлучује о њеном престанку.

У односу на део побијане пресуде којом је окривљеном за кривично дело из члана 246. став 1. Кривичног законика, првостепени суд изрекао васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства, Виши јавни тужилац у Београду је изјавио жалбу због одлуке о кривичној санкцији – васпитној мери, уз истицање да изречена васпита мера неће у довољној мери утицати на окривљеног да убудуће не врши кривична дела.

Апелациони суд у Београду насупрот жалбеним наводима браниоца окривљеног налази, да је првостепени суд приликом одлучивања о избору, врсти и висини кривичне санкције коју ће изрећи окривљеном, имао у виду све чињенице и околности које могу утицати на доношење одлуке суда и изрицању кривичне санкције која ће на најбољи начин остварити сврху изрицања васпитне мере према пунолетним учиниоцима кривичног дела. Приликом доношења одлуке првостепени суд је оценио средину и прилике у којима је

окривљени живео, његов узраст и зрелост, својство његове личности и тежину кривичног дела које је извршио, па је правилно оценио да је у конкретном случају примерено изрећи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства. Наиме, првостепени суд правилно налази да у конкретном случају има места примени одредбе Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица, имајући у виду да су испуњени сви услови прописани чланом 41. став 1. наведеног закона, а пре свега ако се узме у обзир налаз и мишљење вештака психијатра из ког произилази да је окривљени особа у фази развоја чији степен друштвене зрелости одговара душевној развијености старијег малолетног лица, као и вештака психолога која је навела да степен општег душевног развоја окривљеног, имајући у виду описано својство личности које је у фази развоја резултат споредне психолошке експлоатације, није био у складу са очекиваним за његов календарски узраст у време извршења кривичног дела које му се ставља на терет, те да степен његове опште душевне развијености одговара душевној развијености старијег малолетног лица. Првостепени суд је такође, правилно оценио и налаз и мишљење Градског центра за социјални рад, Одељења Вождовац, који је дат у писменом облику, који је детаљан, свеобухватан и јасан.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж.І бр. 5834/11 од 02. фебруара 2012. и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 1590/10 од 15. јуна 2011. године)

*Приредио:
судија мр Александар Трешњев*

2.0. ПРАКСА УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ

ПРАВО НА ПРАВНУ СИГУРНОСТ У КАЗНЕНОМ ПРАВУ

(члан 34. став 2. Устава)

Уставни суд, *Бован против Србије*, Уж-2054/2012, 16. октобар 2012. године. – Подносилац уставне жалбе је, након једне половине издржане казне затвора, поднео молбу за условни отпуст, позивајући се на одредбу Кривичног законика која је важила у време извршења кривичног дела.

Уставни суд је констатовао да се јемства права на правну сигурност у казненом праву из члана 34. став 2. Устава односе само на индивидуално одређивање казни, односно на начин прописивања казни и кривичних санкција, али не и на извршење већ одређених казни. Стога се та јемства тим мање односе на одлучивање о правним институтима који, иако током трајања суспендују већ изречене казне, нису казна, као што је условни отпуст. Сагласно томе, уставна жалба је одбачена као очигледно неоснована.

Подносилац уставне жалбе је правноснажно осуђено лице за кривично дело извршено 2008. године и налази се на издржавању изречене седмогодишње казне затвора, која му се рачуна од 22. фебруара 2008. године. Повреду права на правну сигурност у казненом праву подносилац уставне жалбе заснива на тврдњи да су поступајући судови, приликом одлучивања о његовој молби за условни отпуст након издржане једне половине изречене казне, применили одредбу члана 46. став 1. важећег Кривичног законика, иако је та одредба измењена после извршења кривичног дела за које је осуђен и није блажа по учиниоца, јер уместо издржане половине, као један од услова за условни отпуст, прописује издржане две трећине казне затвора.

Разматрајући изнету тврдњу подносиоца уставне жалбе, Уставни суд је утврдио да се иста не може довести у везу са садржи-

ном права на правну сигурност у казненем праву, зајемченог одредбом члана 34. став 2. Устава и да је као таква очигледно неоснована. Наиме, Уставни суд указује на то да је наведеном одредбом Устава утврђено да се казне одређују према пропису који је важио у време кад је дело учињено, изузев кад је каснији пропис повољнији за учињеница и да се кривична дела и кривичне санкције одређују законом. Са тим у вези, институт условног отпуста није кривична санкција из члана 4. став 1. Кривичног законика, нити је тај институт садржан у члану 43. став 1. тач. 1. до 4. Кривичног законика, који еnumerативно набраја врсте казни. Условни отпуст није ни део казне затвора, односно фаза у извршењу те казне, иако се члан 46. Кривичног законика, који прописује условни отпуст, налази у глави четвртој Кривичног законика, која регулише казне. Условни отпуст је посебан кривичноправни институт који суспендује казну и у том погледу има слично дејство као условна осуда, јер је управо суштина условног отпуста да се део изречене казне затвора не извршава, односно да до извршења преосталог дела казне затвора долази само изузетно, у случају опозива условног отпуста, а ако до њега не дође сматра се да је осуђени, и поред превременог пуштања на слободу, издржао казну. Уставни суд посебно указује на то да овакво тумачење правне природе условног отпуста недвосмислено произлази из последње реченице члана 47. став 4. Кривичног законика, да се време проведено на условном отпусту не урачунава у изречену нову казну након његовог опозива.

Уставни суд указује и на одлуку Европског суда за људска права од 10. јула 2012. године, у предмету *Дел Рио Прада против Шпаније* (апликација број 42750/09), у којој је, у ставу 48, између осталог, наведено да досадашња пракса како Европске комисије за људска права, тако и Европског суда, разликује мере које у материјалном смислу представљају казну од мера које се односе на извршење и примену казни. У складу са тим, у означеној одлуци је истакнуто да, када се природа и циљ мере односи на одлагање казне или промене у систему условног отпуста, такве мере не представљају казну у материјалном смислу.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да је изнета тврдња подносиоца уставне жалбе очигледно неоснована, јер се за-

снива на његовом неправилном тумачењу како одредбе члана 34. став 2. Устава, тако и одредаба чл. 5. и 46. Кривичног законика и члана 522. Законика о кривичном поступку и да се не може довести у везу са садржином означеног уставног права.

Приредио: др Горан П. Илић

ПРАВО НА ЖИВОТ

(члан 2. ЕКЉП)¹

Европски суд за људска права, *Митић против Србије*, 22. јануар 2013. године. – Подносилац представке је сматрао да власти нису заштитиле живот његовог сина, који је извршио самоубиство док је издржавао затворску казну од годину и девет месеци, а нарочито, да његов син није требало да буде смештен у самицу, као и да истрага о његовој смрти није била ефикасна.

Европски суд за људска права је утврдио да није било повреде права на живот из члана 2. ЕКЉП, и то како са материјалног, тако и са процесног аспекта.

Суд је истакао да обимна документација из истраге указује на самоубиство као узрок смрти, а да је подносилац представке, без навођења одговарајућих аргумената, остао при трдњама из кривичне пријаве. Другим речима, он није поткрепио било какву повреду материјалног аспекта члана 2. Конвенције.

Прва реченица члана 2. § 1. ЕКЉП налаже држави не само да се уздржи од намерног и незаконитог одузимања живота, већ и да

¹ **Право на живот (чл. 2 ЕКЉП)**

1. Право на живот сваке особе заштићено је законом. Нико не може бити намерно лишен живота, сем приликом извршења пресуде суда којом је осуђен за злочин за који је ова казна предвиђена законом.
2. Лишење живота се не сматра противним овом члану ако проистекне из употребе силе која је апсолутно нужна:
 - а) ради одбране неког лица од незаконитог насиља;
 - б) да би се извршило законито хапшење или спречило бекство лица законито лишеног слободе;
 - ц) приликом законитих мера које се предузимају у циљу сузбијања нереда или побуне.

предузме одговарајуће кораке да заштити животе оних који су под њеном надлежношћу. Овај захтев је нарочито изражен у односи на затворенике, пошто је реч о лицима која су у рањивом положају. Обавеза државе добија посебно на значају у случају смрти затвореника.

Ова обавеза не значи да свака тврдња о опасности по живот подразумева обавезу власти да у складу са Конвенцијом предузму оперативне мере да спрече такав ризик. Да би таква обавеза постојала у вези са самоубилачким склоностима затвореника мора се утврдити да су власти знале или су требале да знају да постоји стварна и непосредна опасност за живот одређеног лица и да, у таквом случају, нису успеле да у оквиру својих овлашћења предузму мере које би отклониле такав ризик.

Суд примећује да син подносиоца представке није имао никакву познату историју менталних проблема или самоубилачких склоности. Све време током затвора он је деловао на нормалан начин, не показујући никакве посебне знаке физичке или менталне патње. Имао је сталан приступ медицинској помоћи, увек је прегледан од стране истог затворског лекара и имао контакт са другим затворским службеницима и затвореницима, од којих ниједан није никада пријавио ништа необично у његовом понашању. Штавише, ни његови рођаци нису никада упозорили затворске власти на ризик од самоубиства. Из тих разлога, Суд не сматра да су власти могле да оправдано предвиде одлуку сина подносиоца представке да се обеси.

Што се тиче жалбе подносиоца представке да су власти пропустиле да заштите његовог сина од батина од стране других затвореника. Суд примећује да медицински картон указује на то да је током испитивања од 21. септембра 2007. године, затворски лекар открио тродневне старе модрице на левом рамену, лопатици и десној надлактици. Међутим, син подносиоца представке је одбио да открије порекло модрица или да поднесе приговор затворским властима, па Суд сматра да је неразумно тврдити да затворске власти нису успеле да предузму неопходне мере да заштити сина подносиоца представке.

Када је реч о тврдњи подносиоца представке да лечење његовог сина није било одговарајуће, Суд примећује да су му били

прописани седативи за несаницу и благу анксиозност. Он се никада није жалио на неки озбиљан ментални проблем који би изискивао посебно психијатријско испитивање. Осим тога, он се никада није жалио на квалитет медицинске помоћи или терапије нити му је био ускраћен приступ лекару специјалисти. На основу тога, Суд сматра да нема доказа да је медицински третман био неадекватан.

Коначно, што се тиче тврдње подносиоца представке да му је син неправедно смештен у самицу након произвољног дисциплинског поступка, Суд примећује да су други затвореници који су укључени у бекства кажњени на исти начин и да је ова дисциплинска мера била прописана домаћим законом.

Имајући у виду горе наведено, Суд не налази да постоји било какав пропуст испољен од стране српских власти који омогућава закључак да оне нису успеле да спрече стварну и непосредну опасност од самоубиства или да су поступале на начин који није у складу са њиховом позитивном обавезом да гарантује право на живот.

Сходно томе, није било повреде члана 2. Конвенције у том погледу.

Суд понавља да кад год затвореник умре у сумњивим околностима, члан 2. ЕКЉП захтева од власти да спроведе независну и непристрасну истрагу која задовољава одређене минималне стандарде ефикасности.

Истрага је неопходно да се успостави, пре свега, узрок смрти, и, затим, када је реч о самоубиству, да се испита да ли су власти на било који начин одговорне за пропуст да се оно спречи.

У овом случају је истрага спроведена од стране истражног судије, уз помоћ полиције, а касније од стране јавног тужиоца. Ови органи нису повезани са затворским властима, ни структурално или стварно, тако да су лица која спроводе истрагу била независна од утицаја затворског особља.

Када је реч о брзини и делотворности истраге, Суд примећује да је на лицу места истрага спроведена одмах после догађаја, укључујући и фотографије лица места и тела, а аутопсија је извршена следећег дана од стране судског вештака. Осим тога, након кри-

вичне пријаве подносиоца случај је поново испитан од стране јавног тужиоца, истражног судије и од стране Окружног суда и Врховног суда Србије, у року од пет месеци после смрти.

Што се тиче темељности, Суд примећује да су полицијски службеници испитивали један број затворских службеника, укључујући и затворског лекара и официра, који су открили тело сина подносиоца представке. Осим тога, обдукциони налаз је детаљан: он описује како интерне и екстерне карактеристике тела, а узети су узорци који су детаљно хистопатолошки анализирани. Вештак је јасно закључио да је реч о самоубиству вешањем. Истина је да се неки подаци из извештаја о аутопсији (време откривања тела и време смрти) не одговарају извештају истражног судије и изјави затворског стражара, али ово није довољно да се закључи да је истрага смрти била у тој мери погрешна да подрије њену делотворност, јер тачно време смрти није била од пресудног значаја у овом случају.

Поред тога, подносилац представке није оспоравао закључке вештака након што је добио обдукцијски извештај. Осим тога, након кривичне пријаве подносиоца представке, полиција је поново испитивала неколико затворских службеника и управник затвора је такође дао изјаву јавном тужиоцу. Када је јавни тужилац одлучио да не предузме кривично гоњење, а подносилац представке преузео гоњење, истражни судија је затражио нови извештај од затворских власти и прикупио друге доказа. Међутим, након што је испитао све документе, истражни судија је закључио да није било довољно елемената за оптужницу и да истрага треба да буде обустављена. Тај закључак је потврдио Окружни суд и Врховни суд Србије.

У светлу горе наведеног, Суд закључује да није било кршења процедуралне обавезе члана 2. Конвенције.

Приредио: др Горан П. Илић

3.0. ПРАКСА ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ПРАВО НА ПРАВНУ СИГУРНОСТ У КАЗНЕНОМ ПРАВУ (члан 34. став 2. Устава)

Уставни суд, *Бован против Србије*, Уж-2054/2012, 16. октобар 2012. године. – Подносилац уставне жалбе је, након једне половине издржане казне затвора, поднео молбу за условни отпуст, позивајући се на одредбу Кривичног законика која је важила у време извршења кривичног дела.

Уставни суд је констатовао да се јемства права на правну сигурност у казненом праву из члана 34. став 2. Устава односе само на индивидуално одређивање казни, односно на начин прописивања казни и кривичних санкција, али не и на извршење већ одређених казни. Стога се та јемства тим мање односе на одлучивање о правним институтима који, иако током трајања суспендују већ изречене казне, нису казна, као што је условни отпуст. Сагласно томе, уставна жалба је одбачена као очигледно неоснована.

Подносилац уставне жалбе је правноснажно осуђено лице за кривично дело извршено 2008. године и налази се на издржавању изречене седмогодишње казне затвора, која му се рачуна од 22. фебруара 2008. године. Повреду права на правну сигурност у казненом праву подносилац уставне жалбе заснива на тврдњи да су поступајући судови, приликом одлучивања о његовој молби за условни отпуст након издржане једне половине изречене казне, применили одредбу члана 46. став 1. важећег Кривичног законика, иако је та одредба измењена после извршења кривичног дела за које је осуђен и није блажа по учиниоца, јер уместо издржане половине, као један од услова за условни отпуст, прописује издржане две трећине казне затвора.

Разматрајући изнету тврдњу подносиоца уставне жалбе, Уставни суд је утврдио да се иста не може довести у везу са садржином права на правну сигурност у казненом праву, зајемченог одредбом члана 34. став 2. Устава и да је као таква очигледно неоснована. Наиме, Уставни суд указује на то да је наведеном одредбом Устава утврђено да се казне

одређују према пропису који је важио у време кад је дело учињено, изузев кад је каснији пропис повољнији за учиниоца и да се кривична дела и кривичне санкције одређују законом. Са тим у вези, институт условног отпуста није кривична санкција из члана 4. став 1. Кривичног законика, нити је тај институт садржан у члану 43. став 1. тач. 1. до 4. Кривичног законика, који енумеративно набраја врсте казни. Условни отпуст није ни део казне затвора, односно фаза у извршењу те казне, иако се члан 46 Кривичног законика, који прописује условни отпуст, налази у глави четвртој Кривичног законика, која регулише казне. Условни отпуст је посебан кривичноправни институт који суспендује казну и у том погледу има слично дејство као условна осуда, јер је управо суштина условног отпуста да се део изречене казне затвора не извршава, односно да до извршења преосталог дела казне затвора долази само изузетно, у случају опозива условног отпуста, а ако до њега не дође сматра се да је осуђени, и поред превременог пуштања на слободу, издржао казну. Уставни суд посебно указује на то да овакво тумачење правне природе условног отпуста недвосмислено произлази из последње реченице члана 47. став 4. Кривичног законика, да се време provedено на условном отпусту не урачунава у изречену нову казну након његовог опозива.

Уставни суд указује и на одлуку Европског суда за људска права од 10. јула 2012. године, у предмету *Дел Рио Прада против Шпаније* (апликација број 42750/09), у којој је, у ставу 48, између осталог, наведено да досадашња пракса како Европске комисије за људска права, тако и Европског суда, разликује мере које у материјалном смислу представљају казну од мера које се односе на извршење и примену казни. У складу са тим, у означеној одлуци је истакнуто да, када се природа и циљ мере односи на одлагање казне или промене у систему условног отпуста, такве мере не представљају казну у материјалном смислу.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да је изнета тврдња подносиоца уставне жалбе очигледно неоснована, јер се заснива на његовом неправилном тумачењу како одредбе члана 34. став 2. Устава, тако и одредаба чл. 5. и 46. Кривичног законика и члана 522. Законика о кривичном поступку и да се не може довести у везу са садржином означеног уставног права.

Приредио: др Горан П. Илић

ДИСКУСИЈЕ

Синиша Петровић,
судија Посебног одељења Вишег суда у Београду

СПОРАЗУМ О ПРИЗНАЊУ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

Уводне напомене

Овај институт у нашем законодавству први пут се уводи Законом о кривичном поступку из 2003. године.¹ Према дефиницији, споразум о признању кривичног дела представља у писменој форми сачињену сагласност слободних воља, с једне стране државног тужиоца, а с друге стране окривљеног и његовог браниоца. Или у слободном преводу, „нешто“ што омогућава окривљеном, његовом браниоцу с једне стране и државном тужиоцу с друге стране, да преговарају и споразумеју се о врсти и висини казне, уз услов да окривљени призна кривична дела која су предмет оптужбе. Признање мора бити потпуно и свака заблуда приликом признања мора бити искључена.

При том а што треба посебно напоменути, је то да постоји и додатна могућност на страни тужиоца да одустане од кривичног гоњења за друга кривична дела која нису предмет споразума, као и могућност уплитања у неке друге односе који произилазе из кривичних дела која су предмет споразума или су пак у вези са тим и другим кривичним делима.

Не може се међутим, занемарити и свакако се на то мора осврнути, мотив за закључење споразума. Просто, на страни тужиоца то је жеља да се поступак, закључењем споразума у веома кратком року оконча, уз опстајање оптужнице и уједно решавања важних питања, (нпр. Одузимање имовине проистекле из кривичног дела и др.), а са друге стране код окривљеног, постојање могућности да закључењем споразума свој процесно правни положај учини повољнијим него што

¹ Законик о кривичном поступку ("Сл. лист СРЈ", бр. 70/01 и др.)

јесте, у смислу такође, бржег окончања кривичног поступка са мањом казном и издацима за одбрану и друге трошкове.

Све напред изнето, у битном „важи“ за институт и његово одређење у Кривичном законик у чија је примена почела 2012. године,² у посебним одељењима, (према надлежности), осим што је промењен назив института (сада је то споразум о признању кривичног дела) те у једном делу одређена процесно-правна правила, која важе у поступку закључења истог, а о којима ће бити речи у даљем тексту.

Законска регулатива

Према важећим одредбама Законика о кривичном поступку, споразум о признању кривичног дела се може закључити од доношења наредбе о спровођењу истраге, па до изјашњења оптуженог о оптужби на главном претресу.

Споразум мора бити сачињен у писаном облику, који јавни тужилац до потврђивања оптужнице доставља судији за претходни поступак, а након потврђивања оптужнице председнику већа. Овде треба напоменути да уколико је споразум закључен пре подизања оптужнице, исти ће се доставити суду, заједно са оптужницом, која у том случају, чини саставни део споразума, с тим што се на њу не примењују одредбе о испитивању оптужнице. Постоји спецификум и у погледу имовинско правног захтева, у смислу да када лице овлаштено за постављање захтева то није учинило, јавни тужилац има обавезу да га пре закључења споразума позове да исти поднесе.

У погледу садржине споразума не би требало да постоје дилеме, Законом су тачно побројани елементи које споразум мора да садржи, као и оне које може садржати. Па тако, споразум о признању кривичног дела мора садржати опис кривичних дела која су предмет оптужбе, признање окривљеног да је учинио кривична дела, споразум о врсти, мери и висини казне или друге кривичне санкције, споразум о трошковима кривичног поступка, о одузимању имовинске користи прибављене кривичним делом и имовинско правни захтев,

² Законик о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/11)

уколико је постављен, те изјаву о одрицању од права на жалбу (странака и браниоца), против одлуке којом је суд у потпуности прихватио споразум (изузетак предвиђен чланом 319. став 3. ЗКП), и на крају потписи странака и браниоца.

Поред ових обавезних елемената и података, споразум о признању кривичног дела може садржати и изјаву јавног тужиоца о одустајању од кривичног гоњења за кривична дела која нису обухваћена споразумом, изјаву окривљеног о прихватању свих обавеза, које могу довести до одлагања кривичног поступка (члан 283. став 1. ЗКП), наравно под условом да природа обавезе омогућава да се започне са њеним извршењем пре достављања споразума суду и на крају споразум у погледу имовине која је проистекла из кривичног дела, њеном одузимању.

Када је у питању одлучивање о споразуму, Закон је јасан - одлука се доноси на рочишту коме присуствују и на које се позивају јавни тужилац, окривљени и његов бранилац и то без присуства јавности, а одлуку до потврђивања оптужнице доноси судија за претходни поступак, а након тога председник већа.

Одлука којом се споразум прихвата доноси се у форми пресуде и она мора садржати све оне елементе које пресуда и иначе садржи. То јест, суд ће прихватањем споразума окривљеног огласити кривим уколико утврди да у погледу признања кривичног дела није било заблуде, да је исти свесно и добровољно признао кривично дело или дела која су предмет оптужбе, да је свестан свих последица закљученог споразума, нарочито да се одриче права на суђење и прихвата ограничења у погледу права на улагање жалбе, да постоје други докази који нису у супротности са признањем окривљеног у погледу извршења кривичног дела, те да казна или друга кривична санкција, мера у погледу које су се споразумели није у супротности са кривичним или другим законом. Треба рећи и то да поред елемената које иначе свака пресуда по одредбама Законика о кривичном поступку мора да садржи, у пресуди којом се прихвата споразум о признању кривичног дела, треба навести и разлоге којима се суд руководио приликом прихватања споразума.

Овде нарочито треба апострофирати, да се споразум о признању кривичног дела, пресудом о којој је раније било речи, може прихватити искључиво у целости, а никако делимично (споразум који је достављен суду, а који су претходно закључили јавни тужилац, окривљени и његов бранилац).

Свакако, законодавац даје могућност суду да споразум одбаци у одређеним случајевима и то када исти не садржи све елементе које по одредбама Законика мора садржати и уколико окривљени који је уредно позван не приступи на рочиште, а при том не оправда свој изостанак, као и могућност да исти (споразум) одбије уколико постоје разлози везани за обуставу поступка (члан 338. став 1. ЗКП), или уколико није испуњен један или више услова (о којима је претходно било речи, а везани су за елементе споразума из члана 317. став 1. ЗКП). С тим, да судија који донесе решење о одбијању споразума о признању кривичног дела, не може учествовати у даљем поступку.

Овде је нарочито важно важно „рећи“ да се кривични поступак формално решава без дубљег упуштања у материјалну-правну проблематику (нпр. код кривичног дела злочиначко удруживање и постојања правне квалификације кривичног дела неовлаштена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. КЗ не поставља се питање постојања стицаја реалног или привидног итд.) На крају се треба осврнути и на могућност улагања жалбе на одлуку о прихватању споразума, Законик „каже“ да право на исту имају јавни тужилац, окривљени и његов бранилац и да се може поднети против пресуде којом је споразум прихваћен, у року од 8 дана од дана достављања пресуде и то само изузетно, ако постоје разлози из члана 338. став 1. (односе се на обуставу) или из члана 314. ЗКП (уколико се пресуда којом се прихвата споразум о признању кривичног дела, не односи на предмет споразума).

Дилеме настале у практичној примени института споразума о признању кривичног дела

Нова законска решења у погледу споразума о признању кривичног дела решила су одређене дилеме из досадашње праксе. Ме-

ђутим, и поред тога на нека питања није довољно јасно и прецизно одговорено, а на шта ће се указати у преосталом делу текста.

Несумњиво је да једна од недоумица, питање да ли споразум о признању кривичног дела може садржати и споразум тужиоца и окривљеног у вези притвора. Законске одредбе које регулишу примену овог института не садрже забрану, с једне стране, али ни могућност с друге стране, да странке које се договарају о споразуму, преговарају и о притвору. Наиме, имајући у виду наведени недостатак, поставља се питање да ли суд може и треба да прихвати споразум којим би се окривљени са тужиоцем договорио о укидању притвора и његовом пуштању на слободу, до упућивања на издржавање казне затвора. Оно што се у пракси показало исправним је, да то суд у том процесном тренутку не треба и не може да чини. То зато, јер Законом није предвиђено да судија појединац може укинути притвор, осим на припремном рочишту и то под условима који су Законом одређени, а ради се о императивној одредби, у сваком другом случају, о притвору одлучује или претресно или ванпретресно веће. Дакле, за све оно што је везано за притвор је ствар одлуке ванпретресног већа и тиме се свакако треба бавити ванпретресно веће, коме након објављивања пресуде, којом је прихваћен споразум, треба доставити исту, са предлогом на одлуку о притвору. Ту се поставља и питање, урачунавања времена проведеног у притвору, да ли то треба да чини председник већа који доноси пресуду, да ли је за то овлаштен, или пресуда према члану 317. ЗКП мора у свему бити „пресликан споразум“, те би се у том случају о урачунавању притвора одлучивало посебним решењем, односно у противном, а обзиром, да на пресуду о споразуму у принципу није дозвољена жалба, осуђени не би могао да се жали на нешто о чему се није ни споразумео, а што апострофира могућност изигравања његових права у погледу погрешног урачунавања притвора на његову штету. У том правцу, став је да о притвору свакако треба да одлучује ванпретресно веће, а да се на урачунавање притвора требају применити опште одредбе о урачунавању притвора па и у оном делу где се каже, да се о урачунавању притвора може одлучити и посебним решењем.

Не може се занемарити када је реч о притвору и мишљење које преовладава код поједних судија Апелационог суда у Београду, а

које је супротно напред изнетом ставу тј. да о притвору може да одлучује и председник већа. У питању је мишљење, а не став.

Једна од дилема која се може појавити у практичној примени, је и та шта чинити са списима предмета уколико суд донесе решење о одбачају споразума, јер је Закоником конкретно одређено шта се чини у случају када се решењем споразум одбије (уништавају се), нарочито при том имајући у виду да се у тим списима налази и изјава окривљеног којом признаје извршење кривичног дела, а решење о одбачају је донето из формалних разлога.

На крају, једна од дилема је везана за то шта чинити у случају процесног предлога да се лица која су закључила споразум о признању кривичног дела по истом правноснажно осуђена, саслушају-испитају у поступку, који је још увек у току, наравно онда када нису сви оптужени закључили споразум, и нарочито када признање тих лица „дира“ у интересе и права саоптужених лица, те како у том случају третирају та лица и како их и на који начин „уводити у поступак“, то јест да ли их уопште „уводити“.

У том правцу, у пракси не постоје примери које би се могли коментарисати.

Решење би могло бити у чешћем закључивању споразума о сведочењу окривљеног (види чл. 320. и даље).

Закључак

Несумњиво је да прво практично искуство у погледу примене овог кривичнопроцесног института јесте оправдано и већ даје добре резултате, много веће од очекиваних. У прилог томе, говори чињеница да је до ступања на снагу новог Законика о кривичном поступку, пред Посебним одељењем Вишег суда у Београду - Одељењем за организовани криминал, закључено укупно 13, а од ступања на снагу истог законика па до децембра 2012. године, чак 54 споразума. При том, треба имати у виду да се поред свега реченог у прилог увођења овог института, треба рећи и то да оштећени, сведоци, вештаци па и странке и браниоци, на овај начин не морају се излагати додатним напорима и трошковима везаним за главни претрес. Опет,

са аспекта ефикасности кривичног поступка, права на суђење у разумном року, овај институт, представља заиста напредак, у правом смислу те речи. Треба нагласити и то да споразум о признању кривичног дела, свакако треба и мора бити оцењен и сагледан као велики плус у правцу бржег и ефикаснијег кривичног поступка, у оквиру кога се у потпуности афирмише право на суђење у разумном року, а при том никако не дира у право на правично суђење.

Свакако не једино, на крају свега, али питање које се намеће и по нама је од круцијалног значаја је то шта учинити да се овај институт што чешће користи, односно како и на који начин стимулирати оне који су у прилици да га закључују, да то чине.

Александар Ивановић,
судија Вишег суда у Београду

СТРАНЦИ И ПРАВО СВОЈИНЕ НА НЕПОКРЕТНОСТИМА

Стицање својине на непокретностима

У савременим правним системима држављанство физичког лица је релевантно за стицање и вршење одређених грађанских права. Тако је Закон о основним својинско правним односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/80 и 36/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 29/96), у даљем тексту ЗОСПО, регулисао стицање грађанских права странаца у нашој земљи. У шестој глави Закона која носи назив Права страних лица у одредбама чл. 82-83. налазе се одредбе којима се уређује стицање права својине странаца на покретним стварима и непокретностима. Када је реч о покретним стварима, одредба садржана у члану 82. ЗОСПО предвиђа да страна физичка и правна лица могу стицати право својине на покретним стварима као и домаћа лица. Када је реч о стицању права својине на непокретностима, ситуација је другачија. Страна физичка и правна лица могу, под одређеним условима, стицати право својине на непокретностима. У овом раду биће приказана нека питања у вези права страних лица на непокретностима која се налазе на територији Србије.

Последња измена Закона о основама својинско-правних односа – ЗОСПО из 1996. године, уосталом као и првобитно решење из Закона о основама својинско-правних односа из 1980. године, и даље садржи правило да странац (физичко лице), може, под условом узајамности, наслеђивањем стећи својину на било којој врсти непокретности у Србији, без икаквих даљих услова.

Именама ЗОСПО из 1996. године стављена су ван снаге одредба чл. 82а ст. 1. уведена новелом из 1990. године, („Службени лист СФРЈ“, бр. 36, 1990), да страном физичком лице ако је стално настањено у Србији, може имати односно стећи својину на становима

и стамбеним зградама. За сва страна физичка лица, укључујући и она која не обављају делатности у Србији (без обзира да ли су ту стално настањена, што је раније било релевантно), предвиђено је сада да могу, под условима узајамности, стећи право својине на становима и стамбеним зградама као и домаћи држављани. Задржано је решење (чл. 82а ст. 1. уведено новелом 1990) за страна физичка (и правна) лица која обављају делатности у Србији да могу, под условима узајамности, стећи право својине на свим осталим врстама непокретности, с тим што је могућност стицања сужена условом да су им непокретности неопходне за обављање те делатности. Мишљење о неопходности даје министарство надлежно за трговину.

У пракси се поставило питање да ли постоји могућност да страном физичком и правном лице својим средствима изгради пословну зграду са већим бројем пословних просторија које би издавало у закуп домаћим или страним физичким и правним лицима, ради стицања добити. Одговор на ово питање даје ЗОСПО, који у својим одредбама садржи ограничење у погледу величине и броја непокретности само за оне странце који обављају делатност у Србији и то само за врсте непокретности повезане са обављањем делатности, чије стицање служи обављању делатности. Тај својински максимум није одређен директно, нумерички, ни у погледу величине непокретности ни у погледу броја непокретности, него тако што странац може имати онакве и онолико непокретности какве и колико је неопходно за обављање делатности, па њихова величина и број зависи од природе и обима делатности (својински максимум је одређен индиректно, путем критеријума пропорционалности, сразмерности, величине и броја, непокретности о обављеној делатности) (одредбе из чл. 82а ст. 1. ЗОСПО).

Странцу који обавља привредну или друштвену делатност у Србији олакшан је долазак у Србију и боравак у њој и Законом о кретању и боравку странаца. Таквом странцу издаје се пословна виза за неограничени број путовања. Странац који у Србију уложи средства ради обављања привредне или друштвене делатности добија стално настањење у Србији.

Обављање делатности у Србији нужан је услов за стицање својине на непокретности која служи тој делатности. Уколико странац који је регистровао делатност, престане да обавља делатност у Срби-

ји, више не може ни стицати својину на оним непокретностима које служе обављању делатности. То значи да по престанку обављања делатности може стицати својину само на стану или стамбеној згради, под условима узајамности, пошто је услов за стицање својине на осталим непокретностима да му је непокретност неопходна за обављање те делатности (одредбе чл. 82а ст. 1. ЗОСПО), а једино стицање својине на стану и стамбеној згради није условљено ничим осим узајамношћу, па ни обављање делатности (чл. 82а ст. 2. ЗОСПО).

Страна физичка лица могу под условима реципроцитета стицати право својине откупом стана, као и домаћи држављани, уз истовремено испуњење посебних услова предвиђених Законом о становању и општим услова предвиђених Законом о основама својинско правних односа (члан 16. Закона о становању и члан 82б Закона о основама својинско правних односа). У том смислу изјаснила се и судска пракса: „Откуп стана у друштвеној својини је специфичан основ стицања права својине под условима утврђеним Законом о становању. Поред посебних услова предвиђених тим законом, морају бити испуњени и други, општи услови, предвиђени Законом о основама својинско правних односа. Тако, страна физичка лица могу стицати право својине као и домаћи држављани, али под условима реципроцитета (члан 82б Закона о основама својинско правних односа). С тога да би уговор о окупу стана који су тужени закључили био ваљан, потребно је, поред осталог и да је друготужена била домаћи држављанин или да је то право признато домаћем држављанину у земљи чији је држављанин друготужена. Суд ове чињенице није утврђивао, иако је тужилац током поступка тврдио да је тужена у време закључења оспореног уговора о откупу стана била држављанин Босне и Херцеговине, због чега је укинута одлука другостепеног суда, који ће у поновном поступку сам утврдити наведене чињенице или ће то наложити првостепеном суду, у смислу члана 370. ЗПП“.

(Пресуда Другог општинског суда у Београду П.бр.1357/95 од 26. новембра 1999. године, пресуда Окружног суда у Београду Гж. бр. 4911/00 од 20. септембра 2000. године и решење Врховног суда Србије Гзз. бр. 107/02).

Све што у погледу стицања важи за странце уопште, важило би и за домаћег држављанина који изгуби домаће држављанство. Наиме, ЗОСПО не прави разлику што се тиче могућности стицања

права својине на непокретностима између странаца који су претходно имали домаће држављанство и осталих странаца а у оквиру прве групе такође не прави разлику између оних бивших држављана Србије који постају држављани неке од држава које су раније биле у саставу СФРЈ и оних бивших држављана Србије који стекну држављанство неке од осталих држава, нити би за то било оправдање. Имајући у виду да сваки странац може под условима реципроцитета, стећи својину на стану и стамбеној згради, свеједно је за те врсте непокретности да ли је реч о домаћем држављанину који је постао странац или ком другом странцу. Међутим, док у погледу стицања својине на стану и стамбеној згради осим узајамности, нема никаквог додатног услова, дотле за стицање својине на осталим непокретностима постоји додатни услов: да лице и по губитку држављанства Србије не престане да обавља делатност у Србији и да му је непокретност, коју намерава да стекне, неопходна за обављање те делатности (чл. 82а ст. 2. ЗОСПО). Уколико је реч о наслеђивању, он у сваком случају може наследити својину на непокретности пошто стицање својине наслеђивањем није ничим другим условљено до узајамношћу, те наслеђивањем може стећи непокретност како без обзира на њихову врсту, величину и број, тако и без обзира на престанак обављања делатности у Србији.

Поред наведених случајева стицања својине на непокретностима, у пракси се може појавити и случај стицања својине на стану по основу радног односа. У том случају, може се догодити да привредни субјект у коме је странац запослен може правилником одредити да право на решавање стамбеног питања имају само запослени који су домаћи држављани. Ни овај став не прави никакву разлику између страних држављана и оних који су то постали губитком држављанства Србије. Уколико правилник не садржи наведено ограничење у погледу стамбених права, странац запослен у домаћем привредном субјекту може своје стамбено питање решити уколико испуни, поред посебних услова предвиђених правилником о расподеели станова и опште услове предвиђене у одредбама ЗОСПО.

Уколико странцима није пружена могућност да стичу станарско право, у пракси се такође узима да немају ни право на откуп стана носиоца права располагања на стану у државној својини, ни онда када

је брачни друг странца домаћи држављанин. Ни овде се не разликују странци, бивши држављани Србије, од осталих странаца.

Губљење својине на непокретностима

Сваки странац, па и онај који обавља делатност у Србији, не само да има могућност стицања својине на стану и стамбеној згради, док постоји узајамност, него не може ни изгубити већ стечену својину на стану и стамбеној згради, без обзира да ли је својину стекао правним послом и *inter vivos* или наслеђивањем, самим накнадним престанком узајамности, јер је једино стицање својине а не и имање својине условљено узајамношћу (чл. 82а ст. 2. и чл. 82б ЗОСПО). Ако би страна држава искључила могућност да држављанин Републике Србије задржи већ стечену својину на стану и стамбеној згради, реторзионом мером би Србија држављанина те државе могла лишити могућности даљег власништва већ стеченог права својине на стану и стамбеној згради у Србији.

Ако странац престане да обавља делатност у Србији, несумњиво да више не може ни стицати својину на непокретностима по основу обављања делатности (чл. 82а ст. 1. ЗОСПО). Али, ако престане да обавља делатност у Србији, може или задржати или губи већ стечену својину на овим непокретностима које су му раније биле неопходне за обављање делатности и које је стекао на основу обављања делатности. Одредбе које су (од 1990. године) важиле до новела (од 1996. године) употребљује се израз да странац може „имати право својине на непокретностима“, чиме су тада прописани услови важили како за стицање тако и за задржавање својине, док садашње одредбе говоре само о томе да странац може „стицање“ права својине, тако да је из прописа једино јасно да су то услови за стицање, али није видљиво да ли су то услови и за имање, задржавање права својине. Пошто је у овом случају ЗОСПО својину функционално условио и везао (да она служи обављању неке делатности, за коју је неопходна), странац – изузев у случају узајамности – више не може задржати стечену својину на непокретности која му је била неопходна за обављање делатности. У будуће делатност више не обавља (чл. 82а ст. 1. ЗОСПО). Осим тога, ако би се сматрало да странац који престане са обављањем делатности може и даље имати, задржати својину на непокретностима које му више нису

неопходне за обављање делатности, није објаснио зашто онда није предвиђено и да може стицати непокретности без обзира да ли су му неопходне за обављање делатности. Ако је имање, задржавање својине независно од обављања делатности и неопходности за обављање делатности, зашто би стицање било условљено обављањем делатности и неопходношћу за обављање делатности. Пошто је тако и поседовање (а не само стицање) својине на непокретности, неопходно за обављање делатности, условљено узајамношћу, у случају престанка узајамности престаје и могућност даљег имања права својине.

Другачије је у погледу задржавања права својине непокретности, макар му је раније она била неопходна за обављање делатности, једино ако је странац ту непокретност стекао наслеђивањем (а не по основу обављања делатности), је за стицање *mortis causa* није услов неопходност непокретности за обављање делатности (чл.82б ЗО-СПО). Пошто обављање делатности није услов ни за стицање својине *mortis causa*, и пошто све и да већ раније није стекао својину, могао би је стећи и сада када је престао са обављањем делатности, зато се не може наћи никакав разлог за губитак својине услед престанка обављања делатности. Другачије би било са могућношћу задржавања права својине ако по престанку обављања делатности не би могао ни стећи својину. Ово ако, пошто својину може и тада стећи, може задржати и већ стечену. Ако страна држава предвиди да држављани Републике Србије не могу даље имати већ стечено право својине наслеђивањем, реторзијом би за странце могао да се предвиди губитак већ стечене својине наслеђивањем.

Према томе, дилема да ли престанком обављања делатности престаје или опстаје својина на непокретности стечена по основу обављања делатности, решава се у домаћем праву по принципу: ако у часу када се питање поставља странац може стећи својину непокретности, може задржати и већ стечену.

Наведена решења која садржи ЗОСПО, ипак не регулишу сва питања у овој материји. Као правна празнина појавило се питање права странца у случају престанка обављања делатности у нашој земљи. Тачније, како странац који је престао са обављањем делатности губи право својине – прелази ли непокретност *ex lege* у том часу у државну својину или неки и који то, државни орган, и у ком по-

ступку, и шта може захтевати, да ли да странац отуђи непокретност или да преда непокретност, у ком поступку и по којим мерилима странац може захтевати накнаду.

Све што важи за задржавање или губитак права својине на непокретности од стране странца уопште, важило би и за домаћег држављанина који изгуби домаће држављанство. Наиме, ЗОСПО не прави разлику међу странцима у том смислу да ли су то они који су претходно имали држављанство Републике Србије или неки други, нити би за то било оправдање. Питање задржавања или губитка својине на непокретности није битна чињеница порекла странца већ друге чињенице (узајамност, врста непокретности, обављање делатности, начин стицања). Пошто сваки странац може увек, под условом реципроцитета, стећи својину на стану и стамбеној згради (чл. 82а ст. 2. ЗОСПО), може сваки (па и онај који је претходно био домаћи држављанин) увек – под условима реципроцитета – и задржати већ стечену својину (престане ли реципроцитет, реторзионом мером може бити лишен могућности да задржи својину). Пошто би као странац могао и тек сада постати власник, нема никаквог разлога да не може остати власник ако је то већ претходно постао као домаћи држављанин. Али, док у погледу задржавања својине на стану и стамбеној згради нема, осим узајамности, никакав додатни услов, дотле је за задржавање својине на осталим непокретностима постоји додатни услов: да лице и по губитку домаћег држављанства не престане да обавља делатност у Републици Србији и да му је дотична непокретност и даље неопходна за обављање делатности, будући да без тога не би ни могао стећи својину на некој од осталих непокретности (чл. 82а ст. 1. ЗОСПО). Само ако је непокретност стекао наслеђивањем, задржава својину на њој у сваком случају и онда када престане са обављањем делатности у Републици Србији, пошто ни стицање својине наслеђивањем није ничим другим условљено до узајамношћу, него је могуће увек и без обзира на обављање делатности.

У погледу станова, и то у вези са откупом стана (прелазак стана из друштвене или државне својине у приватну својину), јавила се судска пракса накнадно поништавање уговора о откупу стана ако власник откупљеног стана накнадно изгуби домаће држављан-

ство, као што је због накнадног губитка домаћег држављанства губио и станарско право.

Пренос, отуђење права својине на непокретностима

Сваки странац, па и онај који је претходно био домаћи држављанин, без обзира на који начин је стекао својину на непокретности, може својину на непокретности отуђити, правним послом *inter vivos* и *mortis causa* и пренети како домаћем физичком и правном лицу, тако и оном страном физичком или правном лицу које може бити носилац права својине (чл. 82д ЗОСПО). У том погледу ЗОСПО у својим одредбама не садржи никакве посебне услове или ограничења. Уз поштовање других позитивних прописа, промет непокретности у овим случајевима потпуно је слободан.

Закључак

Закон о основама својинско-правних односа у својој шестој глави регулисао је права страних лица. Законска решења омогућавају странцима стицање својине на покретним стварима и непокретностима на територији Србије уз испуњење одређених услова. Страна физичка и правна лица могу стицати право својине на покретним стварима као и домаћа лица. Она могу, ако обављају делатност у Србији, под условима узајамности, стицати право својине на непокретностима на територији Србије које су им неопходне за обављање те делатности. Страно физичко лице које не обавља делатност може, под условима узајамности, стицати право својине на стану и стамбеној згради. Овакава законска решења указују да је држављанство и даље релевантан услов за стицање и вршење права својине на непокретностима које се налазе на територији Србије.

Мс Милош Станковић,
асистент Правног факултета Универзитета у Београду

КРАТАК ОСВРТ НА УТИЦАЈ (НЕ)ПОСТОЈАЊА КРИВИЧНЕ ОДГОВОРНОСТИ И ПРАВОСНАЖНЕ КРИВИЧНЕ ПРЕСУДЕ НА ПОСТОЈАЊЕ НЕДОСТОЈНОСТИ ЗА НАСЛЕЂИВАЊЕ

1. Постављање проблема и одређивање предмета истраживања

Недостојност за наслеђивање је једна од најтежих грађанско-правних санкција, већ самом чињеницом што наступа *ex lege* и што суд о њеном постојању води рачуна по службеној дужности, а недостојни не може да стекне користи из заоставштине лица у односу на које је учинио правни и(ли) морални преступ ни по једном основу позивања на наслеђе, ни као универзални ни као сингуларни сукцесор.¹ Када се анализирају разлози за недостојност који постоје у српском праву (умишљајно лишење или покушај лишења живота оставиоца; навођење или спречавање оставиоца претњом, принудом или преваром да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу; уништавање, скривање или фалсификовање оставиоцевог завештања у намери спречавања остваривања његове последње воље; теже огрешење о законску обавезу издржавања према оставиоцу или ускраћивање нужне помоћи оставиоцу), види се да неки од њих уједно представљају бића одговарајућих кривичних дела, што је посебно уочљиво код првог разлога недостојности. Но, ми се у овом раду нећемо бавити материјалноправним аспектима недостојности за наслеђивање,² већ ће акценат бити на неким процесноправним питањима. Пре свега, покушаћемо да одговоримо да ли је вођење

¹ В. чл. 4. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“, бр. 46/95), у даљем тексту ЗОН.

² Тим питањима смо се бавили у неким нашим претходним радовима – М. Станковић, Умишљајно убиство или покушај убиства оставиоца као основ недостојности за наслеђивање, Правни живот, бр. 11/2009, том III, стр. 887-922.

кривичног поступка и доношење правоснажне кривичне пресуде нужен предуслов да би могла да наступи недостојност за наслеђивање у оним случајевима у којима један поступак наследника представља истовремено радњу одговарајућег кривичног дела и одређени основ недостојности за наслеђивање. Након тога, предмет наше анализе биће однос оставинског, парничног и кривичног поступка поводом института недостојности за наслеђивање и могућности његовог утврђивања у сваком од ових поступака.

2. Да ли је доношење правоснажне кривичне пресуде *conditio sine qua non* за наступање недостојности за наслеђивање и њених правних дејстава?

У ЗОН-у Србије нема изричитих одредаба о томе да ли је за наступање правних дејстава недостојности за наслеђивање потребно да је наследник правоснажном пресудом осуђен за одговарајуће кривично дело које је уједно и разлог недостојности, нпр. за кривично дело убиства. Стога су се у научним круговима дуго износили супротстављени аргументи по овом питању. По једној групи аутора интензитет моралног и правног преступа наследника према оставиоцу у овом случају оправдава решење према којем би наследник требало да буде недостојан чак и ако не постоји правоснажна пресуда којом је осуђен за одговарајуће кривично дело чија радња уједно представља и разлог недостојности, па ни аболиција, помиловање, амнестија или застарелост кривичног гоњења не би требало да утичу на постојање недостојности за наслеђивање и наступање правних последица ове грађанскоправне санкције.³ Тако би се рецимо, по овом схватању, у случају застарелости кривичног гоњења постојање околности које би водиле недостојности из тачке 1. или тачке 3, става 1. члана 4. ЗОН-а, утврђивало у оставинском, а у случају спора око чињеница и у парничном поступку.⁴ На оваквом становишту стоје и Лазар Марковић⁵ и Слободан Сворцан,⁶ док Андрија Ђорђевић аргументује

³ О. Антић, З. Балиновац, Коментар Закона о наслеђивању, Београд 1996, 108; С. Сворцан, Немогућност наслеђивања по сили закона, Правни живот 10/2000, 215.

⁴ В. чл. 119. Закона о ванпарничном поступку *in fine* („Службени гласник СРС“, бр. 25/82 и 48/88), у даљем тексту ЗВП; И. Бабић, Коментар Закона о наслеђивању Републике Србије и Закон о наслеђивању Републике Црне Горе с објашњењима, Београд 1996, 11-12.

⁵ Л. Марковић, Наследно право, Београд 1930, 26.

супротно томе: „Ми држимо да је кривична осуда потребна зато што се убиство кажњава по службеној дужности и што убице нема докле га суд не огласи за таквог. Без осуде се још не зна да л' је убица „вољни“. Доследно томе није недостојан наследник онај, ко је уистину убио оставиоца, само ако не може зато бити осуђен.“⁷

Иако имамо на уму да различита природа парничног и оставинског са једне стране и кривичног поступка са друге стране, често не иде у прилог могућности адекватног утврђивања постојања кривичне одговорности пред парничним или оставинским судом, изгледа нам да ипак има основа истицати да решење за које се залаже Андра Ђорђевић не би било праведно, нити би одговарало суштини института недостојности за наслеђивање. Неправедно би било јер би убица могао својом несавесношћу да буде „амнестиран“ уколико би нпр. напустио земљу и скривао се док не прође рок застарелости за његово кривично гоњење. Такав учинилац дела и уједно потенцијални наследник би био неоправдано стављен у привилегован положај, а смисао овог разлога недостојности би се практично свео на адекватно спровођење кривичног поступка, чиме би евентуалне грешке у овој врсти поступка, а нарочито у истрази, могле да имају последице и у погледу једне сасвим друге и независне врсте права физичких лица, тј. њихових субјективних наследних права. Смисао установе недостојности и последице које она производи не леже у правоснажности кривичне пресуде као правно релевантне потврде недозвољеног понашања од стране за то овлашћеног органа, већ у противправности и неморалности одређеног акта према оставиоцу самог по себи, у претпостављеној вољи оставиоца према којој не би желео да га наследи онај ко се о њега тако грубо огрешио, али и у негативном друштвеном ставу према могућности да таква лица наследе, а који је изражен у схватању да нико не може да извлачи корист из свог противправног и неморалног поступања (*Nemo*

⁶ С. Сворцан, *op. cit.*, 215.

⁷ А. Ђорђевић, Наследно право I, Београд 1910, 30. Овај став је заступљен и у правима појединих америчких федералних јединица. Наиме, у неким се недвосмислено тражи кривична осуда за убиство као претпоставка могућности са проглашење неког лица недостојним за наслеђивање. А. М. Rhodes, Consequences of Heirs' Misconduct: Moving from Rules to Discretion, Vol. 33, Ohio Northern University Law review 2007, 980.

auditur propriam turpitudinem allegans).⁸ Обзиром на циљ прописа о недостојности за наслеђивање, за суд би дакле, најмеродавнија морала да буде чињеница да ли инкриминисана дела објективно постоје или пак, то није случај.⁹ Осим тога, време између извршеног кривичног дела и доношења правоснажне пресуде којом би недостојност била конституисана, могло би да утиче и на промену круга наследника који се позивају на наслеђе у конкретном случају.

Ипак, изгледа да се најснажнији аргумент против оваквог гледишта састоји у томе што је оно супротно позитивноправним нормама српског наследног права. У нашем праву нема лежеће заоставштине (*hereditas iacens*), већ се универзалним сукцесором постаје тренутком оставиочеве смрти, односно тренутак делације је момент када наследници ступају у сва наслеђивању подобна права и обавезе, већ тим тренутком је одређен круг наследника, па стога и оставинско решење има само деклараторан карактер.¹⁰ У том смислу и недостојност за наслеђивање наступа по сили закона и делује *ex tunc*,¹¹ па је за могућност примене ове наследноправне санкције мање важно да ли постоји пресуда кривичног суда за оно кривично дело које уједно представља разлог недостојности (иако је то са аспекта правне сигурности у сваком случају пожељно и корисно), од тога да ли таква радња објективно постоји, јер је у случају њеног постојања већ тренутком делације оставиоца „одређено“ да такво лице не може да буде наследник, а констатација таквог правног стања је стога могућа и у оставинском и у парничном поступку када то већ није могуће у кривичном. Управо о могућности утврђивања недостојности за наслеђивање у оставинском и парничном поступку када не постоји правоснажна пресуда кривичног суда биће речи у наредним редовима.

3. Однос оставинског, парничног и кривичног поступка поводом установе недостојности за наслеђивање

⁸ I. Puhar, Nedostojnost nasljednika po novom Zakonu o nasljedjivanju, Naša zakonitost, 8-9/IX, Zagreb 1955, 337; A. Силајдић, О недостојности за наслеђивање (поводом једне судске одлуке), Народна управа 1/X, Сарајево 1959, 567.

⁹ I. Puhar, *op. cit.* 342.

¹⁰ В. чл. 212. ЗОН; О. Антић, Наследно право, Београд 2011, 44, 396.

¹¹ В. чл. 4. ст. 1. ЗОН.

Пажљивијом анализом наших закона може се уочити да дододира кривичног, парничног и оставинског поступка у вези са значајем постојања одређеног кривичног дела и кривичне одговорности за постојање одговарајућег разлога недостојности долази у три случаја. Прва таква ситуација се јавља када се постојање кривичног дела постави као претходно питање у грађанском судском поступку, друга када постоји осуђујућа пресуда кривичног суда и трећа када постоји ослобађајућа пресуда кривичног суда.

Начелно, парнични и кривични суд самостално и независно могу да одлучују о претходним питањима која по правилу спадају у надлежност оног другог суда.¹² О томе сведочи и одредба чл. 12. Закона о парничном поступку¹³ у којој се каже да „кад одлука суда зависи од претходног решења питања да ли постоји неко право или правни однос, а о том питању још није донео одлуку суд или други надлежни орган (претходно питање), суд може сам решити то питање ако посебним прописима није другачије одређено“, с тим да „одлука суда о претходном питању има правно дејство само у парници у којој је то питање решено“. Ипак, ако одлучи да не решава сам о претходном питању, парнични суд може да прекине поступак и сачека да питање које се пред њим појавило као претходно а о коме већ тече поступак пред другим судом или надлежним органом реши тај суд или орган.¹⁴ У нашем случају, до тога ће доћи ако нема правоснажне пресуде кривичног суда, а у оставинском поступку настане спор око чињеница од којих зависи недостојност за наслеђивање једног од наследника. Тада ће се оставински поступак прекинути и постојање недостојности у конкретном случају ће се утврђивати у парници.¹⁵ До тога ће на пример доћи, ако је међу наследницима спорно да ли је један од њих умишљајно покушао да лиши живота оставиоца или није, да ли је наследник у датим околностима лишио живота оставиоца у нужној одбрани или у прекорачењу нужне одбране, ако не може да се утврди да ли је својеручно завештање потписао сам тестаор или је оно фалсификовано на тај начин што је након исписаног текста изјаве последње воље од стране завештаоца такав документ потписао наследник,

¹² А. Јакшић, Грађанско процесно право, Београд 2006, 37.

¹³ В. чл. 12. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011) *in fine*. У даљем тексту ЗПП.

¹⁴ В. чл. 223. ст. 1. тач. 1. ЗПП-а.

¹⁵ В. чл. 119. ст. 2. ЗВП.

или ако се странке не слажу око оцене да ли је у конкретним околности-ма наследник могао да пружи нужну помоћ оставиоцу без довођења у опасност сопственог живота, а он је пропустио да то учини.¹⁶ Даљи развој парничног поступка зависиће од чињенице да ли се води кривични поступак за кривично дело за које је уједно прописана и грађанскоправна санкција недостојности. Уколико је то случај, парнични судија ће по правилу прекинути парнични поступак и сачекати правоснажну одлуку кривичног суда, али му на располагању стоји и могућност да самостално и само са дејством за ту парницу одлучи о чињеницама од којих зависи недостојност, а о којима већ тече поступак пред кривичним судом, па следствено томе у парници имају значај претходног питања. Друга могућност носи са собом ризик понављања парничног поступка, јер „поступак који је одлуком суда правоснажно завршен може да се по предлогу странке правоснажно понови ако је накнадно пред надлежним органом на другачији начин правноснажно, односно коначно решено претходно питање на коме је одлука заснована“.¹⁷

Ако би правоснажно оставинско решење било засновано на оваквој одлуци парничног суда који није чекао завршетак кривичног поступка већ је сам одлучио о претходном питању, па се стекну услови за понављање парничног поступка и у поновљеном поступку буде донешена другачија одлука, заинтересоване странке из оставинског поступка који је окончан правоснажним оставинским решењем (односно она лица којима је парничном пресудом и на њој заснованим правноснажним оставинским решењем ускраћено неко наследно право) би могле своја права да остваре у парничном поступку као корективном поступку за расправљање заоставштине.¹⁸ Решење о наслеђивању као јавна исправа садржи обориву претпоставку о истинитости свог садржаја, тако да и закон предвиђа могућност његове измене ако у односу на њега постоје услови за понављање поступка по правилима парничног поступка. Тако би странке

¹⁶ Б. Кашћелан, Искључење нужних наследника и недостојност за наслеђивање, Правни живот 10/2003, Београд 2003, 235; О. Антић, З. Балиновац, *op. cit.*, 113.

¹⁷ В. чл. 426. ст. 1. тач. 9. ЗПП-а.

¹⁸ В. чл. 131. ЗВП: “Када је расправљање заоставштине завршено правоснажним решењем о наслеђивању или решењем о легату, а постоје услови за понављање поступка по правилима парничног поступка, неће се обновити поступак за расправљање заоставштине, већ странке своја права могу остварити у парничном поступку.”

које су учествовале у оставинском поступку могле на темељу новог чињеничног стања да захтевају остварење својих наследноправних захтева у парници, ако би се такви захтеви разликовали од оних који се већ признати и констатовани решењем оставинског суда.¹⁹ То би дакле, био случај ако би оставинско решење било засновано на решавању чињеничних или правних питања која се тичу недостојности (и то као претходних питања) од стране самог оставинског или парничног суда, па касније о истим тим питањима као о главној ствари буде донета другачија пресуда кривичног суда.

Стога је правно средство којим би наследник могао да оствари своје наследноправне захтеве после правоснажног оставинског решења, тужба уперена против недостојног лица које је таквим решењем проглашено за наследника, а које је заправо све време било само привидни наследник.²⁰ Ова парнична тужба која се назива наследничком тужбом (*hereditas petitio*) има у погледу свог тужбеног захтева двоструки карактер. С једне стране, њоме се захтева да суд потврди прече право тужиоца на наслеђе од права лица којима је оно признато одлуком оставинског суда, односно да суд констатује да је моментом смрти тужилац постао оставиочев наследник, а не недостојни који је за таквог проглашен правоснажним оставинским решењем и с друге стране, да суд обавезе ова лица, у нашем случају недостојна, да врате све оно што су на основу оставинског решења примила.²¹

Нешто другачији приступ овом проблему има Гавела. Он сматра да би тужилац у доказивању свог права најпре морао да подигне против недостојног наследника тужбу за утврђење свог субјективног наследног права којом би срушио презумпцију која постоји у корист недостојног и исходило пресуду којом би било утврђено да је он прави оставиочев наследник, а не недостојни. Тек након што би у парници било утврђено његово наследно право, он би могао да подигне наследничку тужбу против држаоца оног дела заоставштине који њему припада, а којом би тражио предају те заоставштине. Он даље истиче, да ће недостојни углавном уједно бити и држалац, па се редовно неће водити две одвојене парнице, него ће тужилац у ис-

¹⁹ Б. Благојевић, Наследно право у Југославији, Београд 1980, 344.

²⁰ Б. Благојевић, *op. cit.*, 345.

²¹ Б. Благојевић, *op. cit.*, 346; Лексикон грађанског права, Београд 1996, 821.

тој тужби кумулирати оба тужбена захтева, и онај за утврђивање његовог наследног права и наследнички захтев за предају дела заоставштине који му припада а који се налази у државини недостојног. Међутим, Гавела подвлачи да је наследнички захтев, односно наследничка тужба, условљена утврђивањем наследног права, јер ако суд утврди да на страни тужиоца нема наследног права он губи основ на којем би подигао наследничку тужбу.²²

Пресуда парничног суда којом ће се решити о заштити наследноправних захтева после правоснажности оставинског решења имаће деклараторан, а тиме и ретроактиван карактер,²³ па ће и дејство утврђене недостојности деловати *ex tunc*, тј. од момента делације, зато што се наследником по сили закона постаје већ тренутком оставиочеве смрти. Тиме ће недостојни наследници одређени решењем оставинског суда то престати да буду,²⁴ а на њихово место ће доћи она лица која је парнични суд прогласио наследницима оваквом пресудом донешеном по основу наследничке тужбе.²⁵ Право наследника да подигне наследничку тужбу по Закону о наслеђивању из 1995. Године не застарева, али се тиме неће дирати у правила о одржају, стицању од невластника и застарелости потраживања.²⁶

У претходном случају разматрали смо ситуацију у којој у оставинском поступку међу странкама настане спор око чињеница од којих зависи недостојност. Међутим, не сме се изгубити из вида и могућност према којој међу странкама у оставинском поступку не би биле спорне чињенице од којих зависи недостојност, већ само неко правно питање, односно правна квалификација да ли се један одређени скуп животних чињеница које међу странкама нису спорне може подвести под норму Закона о наслеђивању којом је регулисана ова наследноправна санкција.

²² N. Gavella, *Pravni položaj nasljednika*, Zagreb 1983, 154-156.

²³ Б. Благојевић, *op. cit.*, 346.

²⁴ Како у српском праву нема лежеће заоставштине већ се субјективно наследно право стиче тренутком делације оставиоца, то сасвим прецизно говорећи ни недостојни неће престати да буде наследник јер то никада није ни био, он је био само привидни наследник, а парнични суд ће пресудом кориговати претходно донешено оставинско решење којим није на исправан начин утврђен круг наследника и величина њихових наследних делова.

²⁵ *Ibid.*

²⁶ В. чл. 221. ЗОН-а.

Ово је од значаја јер ће оставински суд прекинути поступак и упутити странке на парницу само ако су међу њима спорне чињенице од којих зависи неко наследно право учесника у поступку, док ће ако је спорно правно питање, односно ако међу странкама постоји спор о примени права он сам решити спорно питање.²⁷ Тако, ако кривични поступак тече у време расправљања заоставштине, или ако се тек у то време постави питање постојања кривичног дела, оставински суд може, по правилима парничног поступка сам да реши то питање или да прекине поступак и сачека завршетак кривичног поступка.²⁸ „Но, обазрив судија ретко ће доносити решење пре него што се на кривичном путу рашчисти питање постојања дела и одговорности“.²⁹ Уколико то оставински суд ипак не учини већ сам реши претходно питање, и овде ће након завршетка оставинског поступка а у случају стицања услова из чл. 426. ст. 1. тач. 9. ЗПП-а заинтересоване странке моћи да подигну наследничку тужбу на начин о коме је већ било речи у претходним редовима.

Разматрање везаности парничног суда за осуђујућу, односно ослобађајућу пресуду кривичног суда, треба почети констатацијом да је чланом 13. Закона о парничном поступку наведено да је у парничном поступку у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца суд везан правоснажном пресудом кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим. Такође, и оставински суд ће бити везан правоснажном кривичном пресудом ако наследник буде оглашен кривим.³⁰ Супротно, ако је кривични суд донео ослобађајућу пресуду, тада грађански суд није везан овом пресудом када суди о грађанскоправним захтевима који се изводе из истих чињеница које су биле основ за утврђење постојања кривичног дела и кривице учиниоца у кривичном поступку.³¹ Ипак, овде треба изнети још пар напомена. Грађански суд може да расправља о свим оним

²⁷ Мада и приликом одређивања разлике између чињеничног и правног питања треба бити веома обазрив, јер понекада један исти спор по својој природи може бити како чињенични тако и правни, све зависно од конкретних околности. То је нпр. случај са спором о пуноважности завештања. В. Б. Познић, *Расправљање заоставштине*, *Анали Правног факултета у Београду*, 3/III Београд 1955, 262.

²⁸ О. Антић, *op. cit.*, 374.

²⁹ Б. Познић, *op. cit.*, 263.

³⁰ В. чл. 30. ст. 2. ЗВП.

³¹ А. Јакшић, *op. cit.*, 39.

чињеницама и околностима које не чине биће кривичног дела. Дале, он је везан констатацијама кривичног суда само када су оне изнете у изреци осуђујуће пресуде. Најзад, ако је кривични суд о обележјима кривичног дела одлучивао као о претходном питању у образложењу своје пресуде, тада оно није обухваћено правном снагом пресуде и не обавезује ни грађански суд.³²

За нас ће ово бити од значаја у неколико ситуација: ако нека од странака после правоснажно окончаног кривичног поступка у оставинском поступку истакне приговор недостојности неког од наследника који се заснива на истом чињеничном стању које је представљало подлогу за доношење кривичне пресуде; уколико се међу странкама по приговору недостојности једне од њих као спорна поставе правна питања од којих зависи квалификација и постојање ове установе у конкретном случају, па оставински суд реши да прекине поступак и сачека завршетак кривичног поступка; ако се међу странкама по приговору недостојности као спорна поставе чињенична питања од којих зависи постојање неког животног догађаја који уједно представља и разлог недостојности и обележја одговарајућег кривичног дела, па тада и парнични суд на који су упућене странке из оставинског поступка прекине поступак чекајући свршетак кривичног поступка.

Овакво решење које је наше право преузело из аустријског права је итекако подложно критици. Ако је везаност парничног суда осуђујућом пресудом кривичног суда последица става по коме су „сви државни органи у вршењу својих функција везани за одлуке осталих државних органа у границама до којих досеже њихова правоснажност“,³³ нејасно је зашто онда и ослобађајућа кривична пресуда не везује парнични суд. Ако се оправдање обавезне снаге осуђујуће кривичне пресуде налази у тежњи да се сачува углед кривичног суда, онда би исти разлог у подједнакој мери требало да иде у прилог поштовања ауторитета ослобађајуће пресуде.³⁴ Зато професор Познић предлага решење које је одавно добија на актуелности у упоредном праву

³² А. Јакшић, *op. cit.*, 40.

³³ М. Giunio, *Krivično djelo i krivična odgovornost kao preiudicijelna pitanja u parničnom postupku*, *Naša zakonitost* 4/1967, Zagreb 1967, 354.

³⁴ Б. Познић, Утицај кривичне пресуде на парницу, *Анали Правног факултета у Београду*, 1-3/1991, Београд 1991, 260.

а које се противи обавезној снази како осуђујуће тако и ослобађајуће кривичне пресуде у парници.³⁵ Чини се да и овај аргумент *de lege ferenda*, говори у прилог нашем на почетку текста изнесеном схватању да постојање кривичне пресуде не може да буде *conditio sine qua non* за постојање недостојности за наслеђивање.

4. Закључак

Недостојност за наслеђивање представља једну од најтежих грађанскоправних санкција са разлозима који су за примену ове уставне одређени *numerus clausus*, те је због начела правне сигурности увек пожељно да постојање оних њених разлога који истовремено представљају бића одговарајућих кривичних дела претходно буде утврђено правоснажном кривичном пресудом након спроведеног кривичног поступка. Но, због природе ове наследноправне санкције и начела *ex lege* наслеђивања које постоји у српском праву, постојање недостојности се може утврђивати и у оставинском и у парничном поступку, у зависности од тога да ли је међу странкама спорно правно или чињенично питање у вези са овим институтом. Ипак, одлучивање о овом питању као о претходном питању од стране оставинског или парничног суда носи са собом ризик могућности понављања поступка, односно вођења корективне парнице ако би касније у изреци кривичне пресуде, о истом питању, тј. кривичном делу које уједно представља разлог недостојности, било решено у кривичном поступку као о главном питању на другачији начин него што је то претходно учињено у оставинском или парничном поступку.

³⁵ *Ibid.*

Драган Лазаревић,
судија за претходни поступак,
Посебно одељење Вишег суда у Београду

ИСКУСТВА У ДОСАДАШЊОЈ ПРИМЕНИ НОВОГ ЗАКОНИКА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Законик о кривичном поступку чија је примена почела 15. јануара ове године у поступцима за кривична дела из надлежности Тужилаштва Посебне надлежности, несумњиво представља целовиту кодификацију кривичне процедуре у Републици Србији, чије је основно полазиште принцип формалне истине, а чија би крајња сврха требала да буде, ефикаснији и економичнији кривични поступак, са вишим степеном заштите људских права и грађанских слобода свих грађана, који у ма ком својству у њему учествују. Поступак је стриктно страначки, те генерално подељен у четири основне фазе, појединачна решења у складу са основним већ помињаним принципом и централном улогом Јавног тужиоца, као апсолутног господара предистражног и истражног поступка. Међутим, у досадашњој примени Законика појавиле су се поједине непрецизности и дилеме на које ћемо у овом раду указати:

1. Постављање браниоца по службеној дужности од стране Јавног Тужиоца, иначе странке у поступку, није добро решење тим пре што би се ширим тумачењем, могло довести у питање и уставно право грађана на правично суђење, па зато сматрам да би правилније било да браниоца по службеној дужности може искључиво постављати Суд, тим пре што га он искључиво и разрешава. Још су апсурдније одредбе које се тичу изабраног браниоца, а односе се, на право органа поступка да по члану 73. став 3. тачка 4. ЗКП цени да ли би интересима одбране окривљеног штетило, да саокривљени који се терети за исто дело може да има истог браниоца, или по члану 78. став 1. ЗКП да више окривљених у истом предмету могу имати

заједничког браниоца само ако то не омета стручно, савесно и благовремено пружање правне помоћи окривљеном. Сматрам да овакво право органа у поступку, а то ће по логици ствари пре свега бити Јавни тужилац, ниједан орган поступка не треба да има и да у стриктно изведеном страначком поступку какав је наш, окривљени треба да сноси, како све користи, тако и сву штету од избора свог браниоца, тим пре, што је у свакој фази поступка властан и да пуномоћје изабраном браниоцу откаже.

2. Уважавајући друштвено-економске прилике у нашој земљи, посебно економску моћ грађана, која се према задњем извештају Народне банке Србије дефинише на нешто преко 41.000 динара просечне нето зараде у Републици Србији за јул месец ове године, а у циљу, избегавања непотребног економског исцрпљивања грађана стручним саветницима, можда би требало и сматрам целисходним да се евентуално доказна радња вештачењем врати у надлежност Суда, јер би у том случају био обезбеђен виши ниво објективности у погледу, не само избора личности вештака, него и налаза и мишљења које они дају. Такође сматрам, да би тако спроведена вештачења била мање оспоравана у каснијим фазама поступка, па би и сам поступак, био у том смислу ефикаснији и економичнији.

3. У погледу доказне радње претресања уређаја за аутоматску обраду података и опреме на којој се они чувају или могу чувати из члана 152. став 3. ЗКП, сматрам ефикасним и рационалним да претпоставке за претресање ових уређаја не буду као за претресање стана и лица, а ту заправо мислим на присуство два сведока, нормално, када се то претресање не врши на лицу места приликом претресања самог стана. Ако је власник уређаја доступан а и окривљени кога се та доказна радња тиче, сматрам довољним да се она обави само у присуству власника уређаја и његовог пуномоћника, те окривљеног и његовог браниоца, ако окривљени није истовремено и власник.

4. У погледу посебних доказних радњи тајног надзора комуникације и тајног праћења и снимања, сматрам целисходним поновним промишљањем, да ли ове доказне радње треба да буду засебне или то треба да буде једна целовита доказна радња, јер у свакодневној примени и пракси, оне се заправо међусобно прожимају а дужи-

на њиховог трајања не би смела да буде различита. Нарочито сматрам спорним цео члан 169. ЗКП који се односи на проширење тајног надзора комуникација јер мислим да је у супротности са уставним начелом тајности писама и других средстава општења из члана 41. Устава Републике Србије. Имајући у виду садржину ове одредбе Устава, сматрам да је недопустиво накнадно одобравање проширења тајног надзора комуникације. Ово решење сматрам и непотребним обзиром на досадашња искуства у примени мере сличног карактера по ЗКП-у из 2001. године.

5. Пре свега остаје питање степена сумње потребне за покретање истраге и лично сматрам, да би то морала да буде основана сумња, а одлука Тужилаштва о томе у виду решења са правом жалбе Суду.

6. На крају, указујем на недостатак у новом ЗКП-у који се односи на решење о задржавању. Законско решење је да се осумњичени може задржати само ради саслушања. Мислим да је то нецелесходно и да се задржавање свакако мора проширити и са циљем прикупљања нових доказа, обзиром да се у току трајања задржавања осумњиченог може вршити претрес стана и других просторија, уређаја за аутоматску обраду података, разна вештачења и тсл., па следствено томе и потреба за прибављањем нових доказа.

Светлана Миљковић,
виши судијски помоћник
Посебног одељења Вишег суда у Београду

УЛОГА ПРИПРЕМНОГ РОЧИШТА

Законик о кривичном поступку (објављен у „Службеном гласнику РС“ бр. 72/2011 - у даљем тексту ЗКП), који је **15.01.2012. године** ступио на снагу у поступцима за кривична дела за која је посебним законом одређено да поступа јавно тужилаштво посебне надлежности, као фазу кривичног поступка која претходи главном претресу предвиђа **припремно рочиште**. Основна идеја законодавца уводећи институт припремног рочишта у кривични поступак очигледно је била да се утиче на ефикасност поступка, његову економичност, као и да се дефинишу чињенице које су међу учесницима у поступку неспорне и које би као такве могле пре свега суду који ће у крајњој инстанци донети коначну одлуку, након завршеног доказног поступка, у великој мери бити од помоћи. У досадашњој пракси, у поступцима који се воде пред Посебним одељењем Вишег суда у Београду, од почетка важења ЗКП-а, јавила су се многа спорна питања у вези са сврхом одржавања припремног рочишта, на које ћу овом приликом указати, са покушајем да се присутне недоумице у одређеној мери разјасне и евентуално отворе нека питања.

Наиме, по завршетку фазе испитивања оптужнице, а након њеног потврђивања, (члан 341. ЗКП-а), председник већа започиње припреме за главни претрес (члан 344. ЗКП-а), које између, осталог обухватају и одржавање припремног рочишта. Основа ове фазе поступка има за циљ решавање неколико питања: 1) Изјашњавање окривљеног о опужби; 2) Припремање доказног поступка; 3) Изношење правних и чињеничних питања која ће бити предмет расправе на главном претресу.

Основна правила

Члан 345.

На припремном рочишту, које се одржава пред председником већа, без присуства јавности, законодавац је предвидео да се странке³⁶ (при чему је овај појам поред јавног тужиоца и окривљеног, у пракси проширен и на браниоца окривљеног) изјашњавају о предмету оптужбе, образлажу доказе који ће бити изведени на главном претресу и предлажу нове доказе. У вези са сегментом припремног рочишта који се односи на изјашњавање странака о предмету оптужбе, на самом почетку се поставља питање у ком обиму и на који начин оптужени треба да се изјасни о предмету оптужбе, имајући у виду да ово још увек није фаза главног претреса и изјашњавања оптуженог о оптужби (члан 392. ЗКП-а). С тим у вези, треба водити рачуна да на овај начин може доћи до тога да се оптужени, два пута у релативно кратком временском року, дакле на припремном рочишту, а затим на главном претресу, изјашњава о истом – предмету оптужбе, што као резултат може имати да оптужени на припремном рочишту започне са изношењем одбране, а то не би требало да буде суштина припремног рочишта. На седници коју су одржале судије Посебног одељења Вишег суда у Београду дана 13.03.2012. године, а на којој се, између осталог, дискутовало и о припремном рочишту, као новом институту који је уведен у кривични поступак, изнето је мишљење да начелно, на припремном рочишту најпре тужилаштво (у овом случају за организовани криминал) треба да износи битне чињенице и доказе којима се те чињенице доказују у смислу члана 345. ЗКП-а, на који начин би се у довољној мери разјаснило која се битна чињеница којим доказом доказује, при чему странка не може да се упушта у анализу или неко образложење садржине тих доказа, што ће бити предмет упознавања током доказног поступка, на главном претресу и анализе завршних речи. Што се тиче одговора друге стране у поступку – одбране оптуженог, на седници судија Посебног одељења Вишег суда у Београду одржаној истог дана, изнето је мишљење да одбрана оптуженог чињенице наведене од стране тужилаштва може само да оспори, па ће оне као такве бити предмет

³⁶ "Странка" је тужилац и окривљени (члан 2. тачка 9. ЗКП-а)

утврђивања на главном претресу, али при томе не може да оспорава и доказе које је тужилац предложио, већ да само укратко наведе разлоге за своје супротне тврдње, на који начин би се спречило да се тај одговор претвори у изношење одбране, (при чему напомињем да се за сада, у пракси поступа управо на наведени начин).

Члан 345. став 1. ЗКП-а, између осталог прописује да се на припремном рочишту може одлучивати и о евентуалном сачињавању споразума о признању кривичног дела, (с обзиром на то да је чланом 313 ЗКП-а прописано да споразум о признању кривичног дела јавни тужилац и окривљени могу закључити од доношења наредбе о спровођењу истраге, па до изјашњења оптуженог о оптужби на главном претресу), затим о притвору, о обустави поступка, као и о другим питањима за које суд оцени да су од значаја за одржавање главног претреса.

Одређивање припремног рочишта

Члан 346.

Приликом одређивања припремног рочишта, на основу наведне законске одредбе, председник већа је дужан да припремно рочиште одреди у року од 30 дана ако је оптужени у притвору, а у року од 60 дана уколико је оптужени на слободи, рачунајући од дана пријема потврђене оптужнице у суд. У том смислу, наведени рокови за релативно брзо одређивање припремног рочишта установљени су управо у функцији обезбеђења ефикасности поступка, а томе у прилог говори и чињеница да је ставом 2. овог члана ЗКП-а прописано да ће, уколико председник већа не одреди припремно рочиште у року из става 1. члана 346. ЗКП-а, о томе обавестити председника суда који ће предузети мере да се припремно рочиште одмах одреди.

Само изузетно, председник већа може одступити од законске обавезе да одреди припремно рочиште, у случају да је оптужница подигнута за кривично дело за које је прописана казна затвора до дванаест година и ако председник већа сматра да с обзиром на прикупљене доказе, спорна чињенична и правна питања или сложеност предмета одржавања припремног рочишта није потребно, што прописује став 3. овог члана. У досадашњој пракси Посебног одељења

Вишег суда у Београду, председници већа су, по ступању на снагу новог Законика о кривичном поступку, пре започињања главног претреса одређивали припремно рочиште, што само по себи упућује на закључак да су прихватили ову новину коју уводи ЗКП и схватили је као фазу поступка на којој би утврђивање неспорних чињеница међу странкама у великој мери растеретило фазу главног претреса, будући да би то могло да доведе до смањења обима доказа које треба извести у току поступка, а самим тим би поступак убрзало, што је један од основних циљева које је законодавац имао у виду приликом увођења припремног рочишта.

Позив за припремно рочиште

Члан 347.

У оквиру ове одредбе прописано је да ће се на припремно рочиште позвати странке и бранилац, оштећени, законски заступник и пуномоћник оштећеног, а по потреби и преводилац и тумач. Поред тога, став 2. наведеног члана прописује да ће странке у позиву за припремно рочиште бити упозорене да на припремном рочишту могу предлагати нове доказе ако су за њих сазнале након потврђивања оптужнице, што такође, у оквиру начела економичности поступка, упућује на то да се странкама пре почетка главног претреса омогућава да обавесте суд о новим доказима, уколико су у међувремену за њих сазнале, па би се на тај начин отклонила опасност која би постојала да суд, уколико странка накнадно, предложи доказ за који се оцени да јој је био познат и у току припремног рочишта, ако га без оправданог разлога није предложила, одбије.

Почетак припремног рочишта

Члан 348.

Кад председник већа провери да ли су на припремно рочиште приступила сва позвана лица, односно, да ли су, у случају недоласка неког од њих испуњени услови прописани овим законом да се припремно рочиште може одржати у њиховом одсуству, прелази се

на изјашњавање странака, при чему треба напоменути да ће се, пре изјашњења странака о предмету оптужбе, за случај да су се оптужени и тужилац споразумели о закључењу споразума о признању кривичног дела, након што обавесте о томе председника већа, поступити у складу са одредбама члана 315. до 318. законика. У вези са споразумом о признању кривичног дела, овде треба истаћи да члан 348 ЗКП-а, у последњем ставу предвиђа да споразум може да се односи само на неке тачке оптужнице, а не на оптужницу у целини, у ком случају је целисходно раздвојити кривични поступак у односу на дела за која постоји воља међу странкама за закључење споразума, док ће се за остале тачке оптужнице поступати у складу са одредбама Законика које се односе на припремно рочиште, односно, главни претрес. Предвиђањем наведеног, законодавац на један практичан начин решава спорну ситуацију и оставља могућност председнику већа да доношењем решења о раздвајању поступка у односу на поједина дела из оптужнице, не трпе остали учесници у поступку који не желе да закључе споразум о признању кривичног дела, већ се поступак у односу на њих наставља и тиме не дира у њихова права.

Изјашњавање странака

Члан 349.

Чланом 349. ЗКП-а прописано је да јавни тужилац излаже из оптужнице опис дела из кога произилазе законска обележја кривичног дела, законски назив кривичног дела и наводи доказе који поткрепљују оптужницу, а да при томе може предложити изрицање одређене врсте и мере кривичне санкције. У досадашњој пракси Посебног одељења Вишег суда у Београду јавни тужилац је укратко образлагао наводе из оптужнице уз конкретизовање доказа којима поткрепљује појединачне тачке оптужнице. Том приликом се водило рачуна да излагање јавног тужиоца буде сажето и што конкретније, како би се супротна страна (оптужени и његов бранилац) могли изјаснити на наводе јавног тужиоца. Овај члан даље прописује да на припремном рочишту, уколико је присутан, оштећени може поднети имовинско-правни захтев, а ако није присутан, председник већа ће, ако је такав захтев поднет, исти прочитати.

Приликом изјашњења оптуженог о наводима оптужбе, што је следећи корак и представља такву новину коју уводи законик у фази припремног рочишта, да је треба схватити прилично формално и рестриктивно, оптужени може да оспорава наводе оптужбе, у ком случају ће га председник већа позвати да се изјасни који део оптужнице оспорава и из којих разлога и упозориће га да ће се на главном претресу изводити само докази у вези са оспореним делом оптужнице. Уколико оптужени у потпуности признаје наводе из оптужнице у погледу кривичног дела које му се стваља на терет, довешће до тога да ће се на главном претресу изводити само докази од којих зависи врста и мера кривичне санкције. Овде треба нагласити да још није до краја искристалисана пракса која се тиче сегмента припремног рочишта где се оптужени изјашњава о оптужби, јер су се јавила различита тумачења ове одредбе, да ли се о оптужби изјашњава само оптужени или и његов бранилац и да ли то може да учини у овом тренутку само бранилац, будући да ће оптужени на главном претресу већ износити своју одбрану. Такође, као спорно питање јавља се следеће: како поступити у ситуацији када је оптужени одлучио да искористи своје право да се у кривичном поступку брани ћутањем, а бранилац у изјашњењу о оптужби на припремном рочишту предложи конкретне доказе којима се оспоравају наводи оптужнице. Такође, треба напоменути да је ово можда и један од најважнијих сегмената припремног рочишта, јер се у досадашњој пракси Посебног одељења Вишег суда у Београду показало скоро као правило да оптужени и његов бранилац негирају све наводе оптужнице, осим оних делова који су сами по себи неспорни (нпр. чињеница да је закључен уговор под одређеним бројем и оверен конкретном датума - што може да буде неспорно, мада се и у таквим случајевим дешавало да оптужени оспорава да је он потписао конкретан уговор или да је закључен баш на тај дан који датум стоји на уговору...) Имајући наведено у виду, уколико се на припремном рочишту сви наводи оптужнице учине спорним од стране одбране, онда оно губи своју сврху и целисходније би можда било одмах одредити главни претрес. Међутим, у сваком случају, узимајући у обзир значај који би припремно рочиште под претпоставком да буде успешно, имало за даљи ток кривичног поступка, ипак би требало инсистирати на његовом одређивању пре главног претреса, јер какав год исход припремног ро-

чишта био, његово одржавање не изискује много времена, па се не губи на квалитету самог кривичног поступка и његовог тока.

Предлагање доказа

Члан 350.

Члан 350. ЗКП-а прописује да ће председник већа позвати странке, браниоца и оштећеног да образложе предложене доказе које намеравају да изведу на главном претресу, при чему ће их упозорити да се неће извести они докази који су им били познати, али их без оправданог разлога на припремном рочишту нису предложили. На овај начин, интенција законодавца је очигледно ишла за тим да се спрече евентуалне процесне злоупотребе, али и да утиче на странке, како јавног тужиоца, тако и оптуженог па и његовог браниоца да се концентришу на оне доказе који иду у прилог њиховим тврдњама и да у том смислу предложе извођење свих доказа који су им у том тренутку познати и које могу да прибаве. С тим у вези, уведена је и обавеза за странке да образложе предложене доказе, што је додатна мера која би могла да помогне суду у планирању времена које је потребно за сам доказни поступак, на који начин би се, у циљу ефикасности поступка спречило његово евентуално дуго трајање, што је један од основних проблема са којима су се судови у пракси сусретали. Будући да други део става 1. овог члана изричито прописује да се неће извести докази који су странкама били познати на припремном рочишту, али их оне без оправданог разлога нису предложиле, у досадашњој пракси се дешавало да учесници у поступку, како јавни тужилац, тако и оптужени и његов бранилац, предострожности ради, на припремном рочишту предложе низ доказа, од којих се неки чине и небитним за сам предмет оптужења, због бојазни да у неком каснијем процесном тренутку неће бити у могућности да их предложе, односно, да ће такав предлог, касније суд одбити. Међутим, иако се на први поглед може учинити да је суду на припремном рочишту намењена искључиво пасивна улога и да су странке те које предлажу који ће се докази извести на главном претресу, став члана 350. ЗКП-а предвиђа да и сам председник већа,

без предлога странака, браниоца и оштећеног, наредити прибављање нових доказа за главни претрес (Члан 15. став 4)³⁷

У вези са наведеним чланом који регулише предлагање доказа на припремном рочишту, битно је напоменути да је ставом 4. прописано да ће се свака странка изјаснити о предлозима супротне странке и оштећеног, па у вези са тим се јавља питање у ком обиму супротна странка треба да се изјасни о предложеним доказима. У досадашњој пракси Посебног одељења Вишег суда у Београду дешавало се чак и да су странке у писаној форми предлагале доказе које треба извести на главном претресу, па да је онда супротна странка тражила време како би се са тим доказима упознала и изјаснила, што је водило одлагању припремног рочишта, међутим, имајући у виду природу овог дела кривичног поступка и идеју самог припремног рочишта, исто се показало нецелисходним, па у вези са изјашњењем супротне странке о предложеним доказима, поново треба у циљу убрзања и ефикасности поступка ићи за тим да се време потребно за то сведе на најкраћу меру.

Одлучивање о притвору

Члан 351.

Као једно од најзначајнијих питања, о коме може да се решава и на припремном рочишту је питање које се односи на то каква је судбина лица које је у притвору и да ли на припремном рочишту, имајући у виду да се одржава пред председником већа, а не већем, може да се решава о притвору.

Члан 351. ЗКП-а прописује да на припремном рочишту председник већа може, уз сагласност странака, укинути притвор или га заменити благом мером, против ког решења жалаба није дозвољена.

³⁷ Члан 15. став 4. ЗКП-а прописује да суд може дати налог странци да предложи допунске доказе или само изузетно сам одредити да се такви докази изведу, ако оцени да су изведени докази противречни или нејасни и да је то неопходно да би се предмет доказивања свестрано расправио.

Питање које се само по себи намеће, односи се на случај када међу странкама не постоји сагласност да се према оптуженом притвор укине, па су се у том смислу јавила различита тумачења. Према једном становишту, с обзиром на то да члан 351. ЗКП-а изричито прописује да председник већа притвор може укинути само када постоји сагласност међу странкама, у случају да такве сагласности нема, неће се ни доносити било каква одлука о притвору. По другом становишту, и у случају када међу странкама на припремном рочишту не постоји сагласност око укидања притвора, о стављеном предлогу треба одлучити, али је процесно за доношење одлуке о томе веће из члана 21. став 4. ЗКП-а. И о овом питању расправљало се на седници судија Посебног одељења Вишег суда у Београду одржаној дана 28.02.2012. године, па је прихваћено мишљење, да у случају да на припремном рочишту нема сагласности тужилаштва са предлогом одбране да се према оптуженом укине притвор, председник већа није овлашћен да такав предлог одбије, већ би списе предмета требало доставити већу из члана 21. став 4. ЗКП-а, које је након оптужења једино овлашћено да одлучује о притвору (Члан 216. став 1. ЗКП-а)³⁸.

Имајући у виду овакво прихваћено мишљење на седници судија Посебног одељења Вишег суда у Београду у вези са овлашћењима у погледу доношења одлуке о притвору на припремном рочишту, установљена је пракса да уколико не постоји сагласност странака за укидање притвора, о таквом предлогу одлучује веће из члана 21 став 4 ЗКП-а.

Обустава поступка

Члан 352.

Овим чланом је предвиђено да председник већа на припремном рочишту може и обуставити поступак, како је прописано овим чланом, ако установи:

³⁸ Члан 216. став 1. ЗКП-а прописује да од предаје оптужнице суду па до упућивања окривљеног на издржавање кривичне санкције која се састоји у лишењу слободе, притвор се може одредити, продужити или укинути решењем већа.

1) да је тужилац одустао од оптужбе или је оштећени одустао од предлога за гоњење;

2) да је оптужени за исто кривично дело већ правноснажно осуђен, ослобођен од оптужбе или је оптужба против њега правноснажно одбијена или је поступак против њега правноснажно обустављен;

3) да је оптужени актом амнестије или помиловања ослобођен од гоњења или се кривично гоњење не може предузети због застарелости или неке друге околности која га трајно искључује.

Имајући у виду да решење о обустави поступка из неког од наведених разлога на припремном рочишту доноси председник већа, о жалби против тог решења одлучује веће из члана 21. став 4. ЗКП-а.

ЗАКЉУЧАК

На основу свега изложеног о припремном рочишту као новоуведеном институту кривичног процесног законодавства, изводи се закључак да се идејно ради о веома позитивном помаку у нашем кривичном поступку, јер су бројне предности на страни ове фазе поступка која претходи главном претресу и која под претпоставком да се примењује у пракси на прави начин и да је сви учесници у поступку схвате као корак ка убрзању и постизању веће ефикасности кривичног поступка, може да буде од великог значаја, а нарочито за поступке пред редовним судовима, па се надамо да ће изложена правна схватања о припремном рочишту бити од користи и судијама које са овим институтом тек треба да се сусретну, када нови Законик о кривичном поступку почне да се примењује и пред редовним судовима, дакле у целости, а не само у поступцима који се воде пред Посебним одељењем Вишег суда у Београду.

ИЗВЕШТАЈ

судија **Владимир Вучинић**, Маст. прав.
Председник Посебног одељења Вишег суда у Београду

ЗАКЉУЧЦИ СА САСТАНКА СУДИЈА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У БЕОГРАДУ И ПОСЕБНОГ ОДЕЉЕЊА И ОДЕЉЕЊА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ ВИШЕГ СУДА У БЕОГРАДУ

На радном састанку одржаном дана 12.10.2012. године, присутне судије Апелационог суда у Београду су дале одговоре на спорна питања која су им достављена од стране судија Посебног одељења и Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду.

На питање, да ли се време које окривљени проведе у "кућном притвору", по мери забране напуштања стана уз примену мере електронског надзора, урачунава у казну затвора приликом доношења пресуде (у смислу члана 63. КЗ), судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да се такво време мора урачунати у казну затвора, јер се у супротном чини повреда одредбе члана 439. став 1. тачка 4. ЗКП.

На питање, да ли је потребно да се стручно лице - вештак изјасни везано за својства сведока која га чине „посебно осетљивим“ у смислу члана 103. став 1. ЗКП, или је на судском већу (евентуално тужиоцу) да процени да ли се ради о „посебно осетљивом сведоку“ и да донесе решење којим му даје такав статус, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да одређивање вештачења зависи од околности због којих је неко лице посебно осетљив сведок, односно да ће се стручно лице - вештак изјаснити везано за својства сведока која га чине „посебно осетљивим“, уколико су такава својства, везана за процену стручног лица, нпр. везана за његово здравствено стање.

На питање, да ли је суд требало да прихвати споразум о признању кривичног дела, ако су се Тужилаштво за организовани криминал, окривљени и бранилац споразумели да је окривљени извршио кривично дело Удруживање ради вршења кривичних дела из

члана 346. став 5. у вези става 4. Кривичног законика и кривично дело Неовлашћене производње и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 4. у вези става 1. Кривичног Законика, као саизвршилац у продуженом трајању у вези члана 33. и члана 61. Кривичног Законика и осуди га на јединствену казну за кривична дела у стицају, ако се има у виду да је кривично дело Удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. у вези става 4. Кривичног Законика супсидијарно у односу на кривично дело Неовлашћене производње и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 4. у вези става 1. КЗ у вези члана 33. и члана 61. КЗ, за чије је вршење злочиначко удруживање посебно инкриминисано, а прописана казна је тежа од казне предвиђене за кривично дело из члана 346. став 5. у вези става 4. КЗ, судије Апелационог суда у Београду су да дале одговор да се ради о фактичком питању и да одговор на ово питање зависи од случаја до случаја.

На питање, да ли притвор треба да буде саставни део споразума о признању кривичног дела, односно да ли председник већа може да одлучује о притвору када одлучује о споразуму о признању кривичног дела, ако су се обе стране сагласиле да се притвор укине, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да иако одредба члана 314. ЗКП не наводи притвор као обавезни садржај споразума о признању кривичног дела, да су мишљења да ако се Тужилаштво за организовани криминал и окривљени споразумеју о укидању притвора, да га онда треба укинути, и да то може да уради председник већа.

На питање, да ли бранилац који нема 5 година адвокатске праксе, односно који није пет година вршио функцију судије, јавног тужиоца или заменика јавног тужиоца, може да буде бранилац окривљеног у поступцима пред Посебним одељењем и Одељењем за ратне злочине Вишег суда у Београду (имајући у виду одредбу члана 73. став 2. ЗКП-а и неуједначену праксу Апелационог суда у Београду), судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да је наведено питање беспредметно из разлога што ће спорна одредба, у изменама и допунама новог ЗКП бити брисана, али да се до брисања наведене одредбе треба применити одредба члана 604. ЗКП-а, према којој ће се законитост радњи предузетих пре почетке примене новог ЗКП-а, оцењивати по одредбама старог ЗКП-а, па ће се тако, у вези са конкретним питањем,

приликом одлучивања, да ли неко лице испуњава наведене услове, ценити моменат када је поднело пуномоћје, односно да ли је пуномоћје поднело у време важења старог ЗКП-а, у ком случају може и даље да буде бранилац, или у време примене новог ЗКП-а, у ком случају би му се ускратила та могућност.

На питање, да ли се у ситуацији када је пресуда донета већином гласова, то наводи приликом објављивања пресуде, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да се то не треба наводити приликом објављивања пресуде, већ да ће се чињеница да је пресуда донета већином гласова навести у уводу писмено израђене пресуде, а сходно одредби члана 428. став 2. ЗКП.

Када је у питању кривично дело пореска утаја из члана 229. КЗ, на питање да ли у изреци пресуде (или диспозитиву оптужнице) треба навести одредбе закона који је прекршен, односно закона по коме је требало платити порез који је утајен, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да се то не треба наводити, већ да се мора описати на који начин је извршено кривично дело и која је врста пореза утајена, као и да се касније, у образложењу писмено израђене пресуде, може навести која је одредба пореског закона прекршена.

У ситуацији када приликом испитивања оптужнице, веће утврди да је потребно боље разјашњење стања ствари да би се испитала основаност оптужнице и нареди да се истрага допуни, на питање да ли се притвор преиспитује сходно одредби о преиспитивању притвора након подизања оптужнице (члан 216. ЗКП-а) или сходно одредби о трајању притвора у истрази (члан 215. ЗКП-а), судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да се притвор преиспитује сходно одредби о преиспитивању притвора након подизања оптужнице (члан 216. ЗКП-а).

Ако је на основу члана 406. став 1. тачка 5. ЗКП, суд прочитао, односно упознао се са исказом саопштеног према коме је кривични поступак раздвојен или је већ окончан правноснажном осуђујућом пресудом, на питање да ли се по предлогу странака то лице може саслушати као сведок (у циљу суочења, и сл.), у кривичном поступку који се води против другог лица због истог догађаја, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да је преовлађујуће мишље-

ње да једно исто лице не може да има два својства у вези истог кривично – правног догађаја, те да се из тог разлога не може саслушати као сведок (у циљу суочења, и сл.), у кривичном поступку који се води против другог лица због истог догађаја, а у односу на њега је већ окончан правноснажном осуђујућом пресудом.

На питање, које су то околности које могу довести до узнемирења јавности које може угрозити несметано и правично вођење кривичног поступка (члан 211. став 1. тачка 4. ЗКП-а), нарочито у предметима за кривична дела ратних злочина, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да ће наведени основ за одређивање притвора, у изменама и допунама новог ЗКП-а, бити укинут, а де се до тада постојање основа из члана 211. став 1. тачка 4. ЗКП-а треба ценити од случаја до случаја.

На питање, да ли су испуњене претпоставке за премештај осуђених лица, која у Републици Србији издржавају казну затвора у Посебном одељењу за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала, у ситуацији када у земљи свог држављанства, не постоји Посебно одељење за издржавање казни затвора за таква кривична дела, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да су у таквој ситуацији испуњене претпоставке за премештај осуђеног.

На питање, када одбрана у фази главног претреса поднесе процесни предлог за доношење одлуке о обустави поступка према оптуженом лицу због застаре кривичног гоњења, да ли о томе треба одлучити решењем у току поступка или о томе треба одлучити пресудом по окончању главног претреса, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да о томе треба одлучити решењем у току поступка, као и да о томе одлуку може донети кривично ванпретресно веће.

На питање, да ли се и у којој мери првостепеном пресудом може мењати идентитет оптужнице, имајући у виду опште одредбе новог Законика о кривичном поступку, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да се идентитет оптужнице може мењати, али врло рестриктивно и искључиво у корист окривљеног.

Ако је саокривљени саслушан у истрази и у том исказу негирао извршење кривичног дела, а након тога закључио споразум о

признању кривичног дела, на питање, да ли се и који исказ може читати у смислу члана 406. став 1. тачка 5. ЗКП-а, судије Апелационог суда у Београду су изнеле различита мишљења. Један део судија је изнео мишљење да се такав исказ може читати, док је други део судија био мишљења да се ти искази не могу читати.

На питање, где су границе у постављању сугестивних питања, као и у погледу обима и ограничења у постављању додатних питања - када завршити „круг“ постављања питања, а све из разлога што код унакрсног испитивања у одредбама ЗКП-а, није довољно дефинисано шта се све може и у којој мери, у тој фази поступка, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да је то ствар процене у сваком конкретном случају, додајући да свака странка има право на додатна питања.

У вези са чињеницом да су у пракси различито примењиване одредбе члана 15. ЗКП-а, по коме суд изузетно сам одређује извођење допунских доказа у одређеним ситуацијама, те одредбе члана 350. став 2. ЗКП-а и других чланова који се односе на извођење доказа од стране већа, тако да није јасно у којој мери суд може одређивати извођење доказа по службеној дужности, а да не примењује поново принцип материјалне истине, поготово имајући у виду одредбу члана 368. став 1. тачка 5. ЗКП-а („свестрано расправљање предмета доказивања,,), судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да ће се у изменама и допунама новог ЗКП-а променити напред наведено, те да ће се по службеној дужности изводити докази у интересу окривљеног, уколико те доказе странке нису раније предлагале.

На питање, да ли су ухапшени у смислу одредбе члана 69. став 1. ЗКП-а, и осумњичени у смислу члана 2. став 1. тачка 1. ЗКП-а, исто лице, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да је реч о истим лицима.

На питање, како поступити у ситуацији када према одредби члана 333. ЗКП тужилац врати оптужницу, која је поново по оцени већа неуредна, или уопште не поступи или делимично поступи по налогу суда из решења којим му је оптужница враћена ради исправке, као и када у току главног претреса тужилац измени оптужницу у мери да она постане неуредна, јер тада председник већа нема овла-

шћења да му исту врати, судије Апелационог суда у Београду су навеле да ће се у изменама и допунама новог ЗКП-а другачије решити ово питање, те да ће судија за претходни поступак испитивати формалну исправност оптужнице, а да ће судија појединац бити одређен за потврђивање оптужнице, као и да ће се прописати одржавање рочишта за потврђивање оптужнице.

На питање какву одлуку доноси веће ако одлучи да не прихвати проширену оптужницу (посебно у предметима који се воде пред Одељењем за ратне злочине), имајући у виду одредбу члана 410. став 2. ЗКП-а, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да нема могућности да се не прихвати проширена оптужница.

На питање да ли се могу користити докази који су изведени у замољеној држави, у складу са прописима те државе, за потребе поступка који се води пред нашим судом, а који нису у складу са прописима наше државе у погледу законитости њиховог прибављања, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да се такви докази могу користити.

На питање, који Кривични законик ће се применити приликом одлучивања о условном отпуста лица са издржавања казне затвора, односно који моменат је меродаван за доношење одлуке о примени блажег закона, у ситуацији када је приликом правноснажности осуђујуће пресуде услов за пуштање на условни отпуст био 1/2 издржане казне, у моменту ступања на издржавање казне затвора, такође 1/2 издржане казне затвора, а у време подношења молбе за условни отпуст 2/3 издржане казне затвора, судије Апелационог суда у Београду су дале одговор да је меродаван моменат ступања осуђеног лица на издржавање казне затвора.

ГОДИШЊИ РАСПОРЕД

ГОДИШЊИ РАСПОРЕД ПОСЛОВА ВИШЕГ СУДА У БЕОГРАДУ за 2013. годину

СЕДИШТЕ СУДА

Седиште Вишег суда у Београду налази се у судској згради у Савској улици број 17а (зграда Палата правде).

Контакт телефон Вишег суда у Београду је 011/360-1400, број факса је 011/6682-771, а e-mail адреса Вишег суда у Београду је uprava@bg.vi.sud.rs

У Вишем суду у Београду формирана су судска одељења: истражно одељење, кривично одељење (првостепено и другостепено), одељење за малолетнике, Посебно одељење, Одељење за ратне злочине, грађанско одељење (првостепено и другостепено), одељење за поступање по захтевима за рехабилитацију и одељење судске праксе. Овај суд води поступке за издавање окривљених и осуђених лица, извршава кривичне пресуде иностраних судова, одлучује о признању и извршењу страних судских и арбитражних одлука, ако није надлежан други суд, одлучује о сукобу надлежности основних судова са свог подручја и врши друге послове одређене законом.

Судске зграде Вишег суда у Београду налазе се и у Устаничкој улици број 29 и Тимочкој улици број 15.

У судској згради Вишег суда у Београду у Савској улици број 17а, поред судске управе која се налази на првом спрату зграде, соба број 101, налази се истражно одељење, кривично одељење (првостепено и другостепено), одељење за малолетнике и писарнице наведених одељења.

У Устаничкој улици број 29, налази се судска зграда Вишег суда у Београду у којој се налазе Посебно одељење (истражно и кривично), формирано на основу Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, и

Одељење за ратне злочине (истражно и кривично), формирано на основу Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине, као и писарница наведених одељења.

У судској згради Вишег суда у Београду у Тимочкој улици број 15, налази се грађанско одељење (првостепено и другостепено), у ком су формирана већа за ауторске, породичне и радне и статусне спорове, и одељење за поступање по захтевима за рехабилитацију, као и писарница наведених одељења.

У свим наведеним судским зградама налазе се одељења за пријем писмена.

СУДСКА УПРАВА

Пословима судске управе руководи вршилац функције председника суда – судија **Драгољуб Албијанић**.

За заменике вршиоца функције председника суда одређују се судије:

- 1. судија Зорица Булајић**
- 2. судија Јасмина Васовић**

Заменицима вршиоца функције председника суда, поред општих послова поверавају се посебне обавезе, овлашћења и одговорности и то:

1. *судији Зорици Булајић* – првом заменику, доношење и потписивање аката судске управе у одсуству председника суда, а који нису у искључивој – непреносивој надлежности председника суда, обављање поверених послова судске управе у судској згради у Тимочкој улици број 15, у грађанском одељењу, поступање по притужбама и захтевима за изузеће и искључење у грађанским предметима, поступање по притужбама и захтевима за изузеће и искључење у предметима по захтевима за рехабилитацију, спровођење и праћење Програма решавања старих предмета у грађанском одељењу и одељењу за поступање по захтевима за рехабилитацију, посло-

ви у вези са стручним усавршавањем и распоређивањем судијских помоћника, као и пријем странака, у овим одељењима;

2. **судији Јасмини Васовић** – поступање по предлозима да се изречена казна затвора изврши у просторијама у којима осуђени станује и поступање по жалбама у ИК предметима, у одсуству вршиоца функције председника суда, поступање по притужбама и захтевима за изузеће у кривичним предметима, спровођење и праћење Програма решавања старих предмета у кривичном, истражном и одељењу за малолетнике, послови у вези са стручним усавршавањем и распоређивањем судијских помоћника, као и пријем странака, у овим одељењима.

Послове **секретара суда** обавља **Александра Брашић**, послове **менаџера суда** обавља **Зоран Алексић**, а послове **координатора за медије** обавља **Душица Ристић**.

Остале послове судске управе обављају:

Драгана Антовски – послове административно техничког секретара;

Данијела Стефановић – послове помоћника административно техничког секретара (за грађанско одељење);

Љубинка Марковић – саветник за послове малолетничке делинквенције;

Вера Остојић – кадровске послове и административно техничке послове;

Богиша Миљковић – административно техничке послове са поротом.

Послови у вези са стручним усавршавањем и обуком судијских приправника у кривичном, истражном и одељењу за малолетнике, поверавају се судији Драгомиру Герасимовићу, а у грађанском одељењу, судији Александру Ивановићу.

СУДСКА ОДЕЉЕЊА

ИСТРАЖНО ОДЕЉЕЊЕ

1. **судија Бранислав Пантелић, председник одељења**
2. судија Даринка Шћепановић
3. судија Раша Јанковић
4. судија Зоран Ђорђевић
5. судија Драгољуб Здравковић
6. **судија Зоран Тејић – заменик председника одељења**
7. судија Живота Ђоинчевић

Све судије истражног одељења ће поступати у војним и предметима високотехнолошког криминала.

Судија Зоран Ђорђевић одређује се за надзор над радом КДП-а.

Све судије истражног одељења, осим судије Даринке Шћепановић, одређују се да поступају и као дежурне судије, по распореду који прави председник одељења.

Судија Милан Дилпарић, који је Годишњим распоредом послова у Вишем суду у Београду за 2012. годину, распоређен да поступа у истражним предметима Одељења за ратне злочине и као судија за претходни поступак овог одељења, одређује се да поступа и у истражном одељењу као дежурни судија, по распореду који доноси председник тог одељења.

КРИВИЧНО ОДЕЉЕЊЕ

1. судија Славица Николић
2. судија Наташа Албијанић
3. судија Душан Миленковић
4. судија Мирјана Илић
5. судија Данко Лаушевић

6. **судија Милан Лондровић, заменик председника одељења**
7. судија Александар Степановић
8. судија Марина Анђелковић
9. судија Драгомир Герасимовић
10. судија Владимир Дуруз
11. судија Татјана Сретеновић
12. судија Зорана Трајковић
13. судија Душанка Ђорђевић
14. судија Јасмина Васовић
15. судија Снежана Петричић
16. судија Слађана Марковић
17. судија Наталија Бобот
18. судија Вера Вукотић
19. судија Бојан Мишић
20. судија Небојша Живковић

Све судије кривичног одељења ће поступати у војним и предметима високотехнолошког криминала, као и у предметима по жалбама на одлуке основних судова, о одређивању мера обезбеђења присуства окривљених, по распореду који ће месечно утврђивати председник одељења.

Судија Маја Илић и судија Владан Иванковић поступаће у одређеним предметима кривичног одељења као председници већа, а у којима се доказни поступак налази у завршној фази.

Председници кривичног ванпретресног већа су:

1. **судија Владан Иванковић, председник кривичног одељења**
2. судија Јасмина Васовић

а стални чланови кривичног ванпретресног већа су:

1. судија Слађана Марковић
2. судија Александар Степановић
3. судија Наташа Албијанић

Судије кривичног ванпретресног већа, учествоваће по потреби и у раду кривичног ванпретресног већа одељења за малолетнике Вишег суда у Београду.

Судије које су одређене за сталне чланове кривичног ванпретресног већа, одређују се да поступају као председници овог већа у случају спречености судија које су овим распоредом послова одређене да поступају као председници кривичног ванпретресног већа.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА МАЛОЛЕТНИКЕ

- 1. судија Весна Божовић Милошевић, председник одељења**
- 2. судија Вера Софреновић, заменик председника одељења**
3. судија Верица Ђукић Михалчић
4. судија Зоран Ганић
5. судија Оливера Пајић

Судије распоређене у одељење за малолетнике поступаће и у предметима високотехнолошког криминала, где су учесници у поступку малолетна лица.

ПОСЕБНО ОДЕЉЕЊЕ

I ВЕЋЕ

- 1. судија Владимир Вучинић - председник одељења и председник већа**
2. судија Александар Трешњев – председник већа
3. судија Сениша Петровић – председник већа

II ВЕЋЕ

- 1. судија Снежана Јовановић – заменик председника одељења и председник већа**
2. судија Драган Милошевић – председник већа
3. судија Владимир Месаровић – председник већа

III ВЕЋЕ

1. судија Гордана Павловић, судија Апелационог суда у Нишу – председник већа
2. судија Маја Илић – председник већа
3. судија Велимир Лазовић – председник већа

IV ВЕЋЕ

1. судија Душан Војновић, судија Апелационог суда у Новом Саду – председник већа
2. судија Гордана Којић, судија Вишег суда у Суботици – председник већа
3. судија Зоран Дрецун, судија Вишег суда у Новом Саду – председник већа

Судија Маја Ковачевић Томић, судија Врховног касационог суда, одређује се за поступање у предмету у којем је председник већа, до окончања израде писменог отправка пресуде.

Судија Драган Лазаревић и судија Александар Вујичић, судија Апелационог суда у Београду, поступаће у истражним предметима Посебног одељења и као судије за претходни поступак овог одељења.

За председника кривичног ванпретресног већа Посебног одељења одређује се судија Драгољуб Албијанић, а за заменике председника кривичног ванпретресног већа одређују се судија Владимир Вучинић, судија Драган Милошевић, судија Маја Илић и судија Гордана Којић.

Судија Драган Лазаревић одређује се за надзор над радом КДП-а Посебног одељења Вишег суда у Београду.

Судија Драган Мирковић, који је Годишњим распоредом послова у Вишем суду у Београду за 2012. годину, распоређен у Одељење за ратне злочине, одређује се за поступање и у предметима Посебног одељења, и то као члан III већа.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

I ВЕЋЕ

1. судија Татјана Вуковић, судија Апелационог суда у Београду – председник одељења и председник већа
2. судија Оливера Анђелковић, судија Апелационог суда у Београду – председник већа
3. судија Драган Мирковић – председник већа.

II ВЕЋЕ

1. судија Винка Бераха Никићевић – заменик председника одељења и председник већа
2. судија Снежана Николић Гаротић – председник већа
3. судија Растко Поповић – председник већа

Судија Милан Дилпарић поступаће у истражним предметима Одељења за ратне злочине и као судија за претходни поступак овог одељења.

Судија Растко Поповић предузимаће радње које не трпе одлагање у истражним предметима Одељења за ратне злочине и као судија за претходни поступак овог одељења, у случају спречености судије Милана Дилпарића.

За председника кривичног ванпретресног већа Одељења за ратне злочине одређује се судија Татјана Вуковић, а за заменика кривичног ванпретресног већа Одељења за ратне злочине судија Винка Бераха Никићевић.

Судије Посебног одељења и Одељења за ратне злочине, по потреби ће учествовати у раду кривичних ванпретресних већа оба одељења.

Судија Винка Бераха Никићевић, судија Снежана Николић Гаротић и судија Растко Поповић, одређују се за поступање и у појединим предметима Посебног одељења, као председници већа у V већу овог одељења.

ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ

ПРВОСТЕПЕНО ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ

1. судија Марина Кларић Живковић – за поступање у предметима заштите ауторских и сродних права (П4), за поступање у предметима редовних парничних спорова (П, П3), као и за поступање у предметима признања страних судских одлука (Р)
2. судија Предраг Васић – за поступање у предметима редовних парничних спорова (П, П3)
3. судија Анђелка Опачић – за поступање у предметима породичних спорова (П2), као и за поступање у предметима редовних парничних спорова (П, П3)
4. судија Јелена Килибарда – за поступање у предметима редовних парничних спорова (П, П3), као и за поступање у предметима породичних спорова (П2)
5. судија Божидар Васић – за поступање у предметима радних и статусних спорова (П1), као и за поступање у предметима редовних парничних спорова (П, П3)
6. судија Весна Џелетовић Џуџић – за поступање у предметима редовних парничних спорова (П, П3), као и за поступање у предметима радних и статусних спорова (П1)
7. судија Драгица Попеску – за поступање у предметима заштите ауторских и сродних права (П4), за поступање у предметима редовних парничних спорова (П, П3), као и за поступање у предметима признања страних судских одлука (Р)

ДРУГОСТЕПЕНО ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ

І ВЕЋЕ

1. судија Зорица Булајић – председник одељења и председник већа
2. судија Ђурђа Нешковић – заменик председника одељења, први члан већа и председник већа у предметима у којима је судија известилац
3. судија Јасна Беловић – други члан већа

II ВЕЋЕ

1. судија Гордана Гајић Салзбергер – председник већа
2. судија Светлана Павић – први члан већа и председник већа у предметима у којима је судија известилац
3. судија Веселинка Милошевић – други члан већа

III ВЕЋЕ

1. судија Зорица Смирчић – председник већа
2. судија Мирјана Риђички – први члан већа и председник већа у предметима у којима је судија известилац
3. судија Драгица Љумовић – други члан већа

IV ВЕЋЕ

2. судија Александар Ивановић – председник већа
3. судија Весна Карацић Ристић – први члан већа и председник већа у предметима у којима је судија известилац
4. судија Вукица Исаков – други члан већа

V ВЕЋЕ

1. судија Зорица Ђаковић – председник већа
2. судија Гордана Комненић – први члан већа и председник већа у предметима у којима је судија известилац
3. судија Весна Дамјановић – други члан већа

VI ВЕЋЕ

1. судија Момирка Прокић – председник већа
2. судија Милан Милошевски – први члан већа и председник већа у предметима у којима је судија известилац
3. судија Невенка Калуђеровић – други члан већа

VII VEЋE

1. судија Светлана Беговић Пантић – председник већа
2. судија Драгана Бољевић – први члан већа и председник већа у предметима у којима је судија известилац
3. судије осталих већа (од I до VI већа, и то прво други члан већа, па затим први члан већа) – други члан већа

Председника већа замењује први члан истог већа.

Судија Ђурђа Нешковић, заменик председника грађанског одељења, одређује се да поступа по притужбама и захтевима за изузеће и искључење у грађанским предметима и у предметима по захтевима за рехабилитацију, у случајевима спречености судије Зорице Булајић, председника грађанског одељења.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЕВИМА ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

I VEЋE

1. судија Данко Лаушевић, председник већа
2. судија Марина Кларић Живковић, председник већа
3. судија Божидар Васић, председник већа

II VEЋE

1. судија Зорана Трајковић, председник већа
2. судија Јелена Килибарда, председник већа
3. **судија Предраг Васић, председник одељења** и председник већа
4. судија Александар Ивановић – до окончања предмета у којем је председник већа, а у којем предмету је отворена главна расправа

III ВЕЋЕ

- судија Вера Вукотић, председник већа
- судија Анђелка Опачић, председник већа
- **судија Весна Целетовић Цуцић, заменик председника одељења и председник већа**

У одељење за поступање по захтевима за рехабилитацију, распоређују се и судије:

1. Снежана Вујисић
2. Јасна Беловић
3. Светлана Павић
4. Драгица Љумовић
5. Вукица Исаков

Судија Александар Трешњев одређује се за поступање у овом одељењу као члан II већа, у предмету у којем је судија Александар Ивановић председник већа, до његовог правноснажног окончања.

ОДЕЉЕЊЕ СУДСКЕ ПРАКСЕ

РЕДАКЦИЈА БИЛТЕНА СУДСКЕ ПРАКСЕ

1. **судија Драгољуб Албијанић** – главни и одговорни уредник Билтена судске праксе
2. судија Александар Трешњев – заменик главног и одговорног уредника Билтена судске праксе
3. судија Ђурђа Нешковић – руководилац судске праксе за грађанско одељење – члан редакције
4. судија Бојан Мишић – руководилац судске праксе за кривична одељења – члан редакције
5. судија Винка Бераха Никићевић – члан редакције
6. судија Владан Иванковић – члан редакције
7. судија Весна Божовић Милошевић – члан редакције

8. судија Зорица Смирчић – члан редакције
9. судија Гордана Гајић Салзбергер – члан редакције
10. судија Васић Предраг – члан редакције
11. координатор за медије Душица Ристић – секретар редакције

ПРИПРЕМНА ОДЕЉЕЊА

Рад судијских помоћника у припремном одељењу, и то за кривично одељење надзираће судија Владан Иванковић, кога ће замењивати судија Милан Лондровић, а за грађанско одељење судија Зорица Смирчић, коју ће замењивати судија Гордана Гајић Салзбергер.

СУДИЈЕ ЗА НАДЗОР ПРИТВОРЕНИКА

I

1. судија Милан Лондровић
2. судија Снежана Петричић
3. судија Зоран Ганић

II

1. судија Драган Мирковић
2. судија Душан Миленковић
3. судија Владимир Дуруз

РАСПОРЕД ПОСЛОВА У ОРГАНИЗАЦИОНИМ ЈЕДИНИЦАМА

У Вишем суду у Београду, поред судске управе, формиране су и следеће организационе јединице:

- судска писарница

управитељ Светлана Мићовић
шеф одељења кривичне писарнице Мирослав Настасовић
шеф одељења грађанске писарнице Јелена Мирјачић
шеф одељења писарнице посебних одељења Весна Обрадовић

- дактилобиро

руководилац Јелена Васић Влаховић

руководилац у посебним одељењима Милена Гаврановић

- служба за информатику и аналитику

руководилац Бранко Лукић

руководилац у посебним одељењима Данијела Алексић

- рачуноводство

руководилац Светлана Трмчић

- служба за јавне набавке

руководилац Мирослав Сламарски

- техничка служба

руководилац Владимир Митровић

**РАДНО ВРЕМЕ, ПРИЈЕМ СТРАНАКА
И РАЗГЛЕДАЊЕ СПИСА**

Радно време суда је од **07,30 часова до 15,30 часова**.

У време када суд не ради, поред истражних судија, који ће се наизменично смењивати, у приправности ће бити или ће наизменично бити у суду и судско особље (за пријем писмена, у писарници, доставној служби, дактилобироу, возном парку и др.), за спровођење радњи које се по одредбама процесних закона сматрају хитним или нарочито хитним, према посебном распореду који ће благовремено одредити председник или судија којем он повери сачињавање таквог распореда.

Пријем странака у Вишем суду у Београду, у судској згради - Палата правде у Савској улици број 17-а, за кривично, истражно и одељење за малолетнике, вршиће се **сваког понедељка у месецу, у периоду од 11,00 до 12,30 часова**, док се заказивање пријема стра-

нака врши **сваког радног дана, у радно време суда од 07,30 до 15,30 часова, на број телефона 011/360-1464.**

Пријем странака у Вишем суду у Београду, у судској згради у Тимочкој улици број 15, за грађанско одељење и одељење за поступање по захтевима за рехабилитацију, вршиће се **сваког уторка у месецу, у периоду од 10,00 до 12,00 часова**, док се заказивање пријема странака врши **сваког радног дана, у радно време суда од 07,30 до 15,30 часова, на број телефона 011/308-3419.**

Пријем странака у Вишем суду у Београду, у судској згради у Устаничкој улици број 29, за Посебно одељење и Одељење за ратне злочине, **вршиће судија Винка Бераха Никићевић сваког уторка у месецу, у периоду од 09,00 до 10,00 часова**, док ће се заказивање пријема странака **вршити сваког четвртка у месецу, у периоду од 12,00 до 13,00 часова, на број телефона 011/308-2620.**

Писмена се могу предавати суду у периоду **од 08,00 часова до 15,00 часова.**

Судски списи могу се у суду разгледати, преписивати, или тражити одређене информације и уверења, **од 09,00 часова до 14,00 часова.**

ЦИП - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

347. 97/ .99(497.11)

БИЛТЕН Вишег суда у Београду / главни и
одговорни уредник Драгољуб Албијанић. - 2012,
бр. 82 - . - Београд (Булевар војводе Мишића 37/II) :
Intermex, 2012 – (Београд : Cicero) - 23 cm

Тромесечно. - Је наставак: Bilten Okružnog suda
u Beogradu = ISSN 0351-0247

ISSN 2217-7051 = Билтен Вишег суда у Београду
COBISS. SR-ID 187028748